
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:1

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2023

Martin Modéus

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Kyrkostyrelsens skrivelse om verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå präglas i år, liksom tidigare år, av hög tid för omställning i Svenska kyrkan och för den nationella nivån, men också av de möjligheter Svenska kyrkan har.

Skrivelsen beskriver verksamhetsinriktning och strategiska insatser utifrån kyrkomötets tidigare fastställda övergripande mål, samt de budgetramar som kyrkomötet har att ta ställning till.

Huvuddelen av den nationella nivåns budget innehåller åtaganden och verksamhetskostnader där antingen ansvaret är reglerat i kyrkoordningen eller så är arbetet på annat sätt av stor betydelse för Svenska kyrkan. Enbart en mindre del av budgeten utgör därför utrymme för särskilt prioriterade insatser.

Enligt 12 kap. 3 § kyrkoordningen ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut, vilket kyrkostyrelsen har genomfört under beredningsarbetet.

Till skrivelsen finns en bilaga, *Omvärldsbeskrivning*.

Innehåll

Innehåll	2
1 Förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
2 Evangelium i ord och handling.....	3
3 Den nationella nivåns uppdrag	4
4 Barnets perspektiv	4
5 Hög tid för omställning i Svenska kyrkan	5
6 Utmaningar i omvärlden	6
7 Målbilder och verksamhetsinriktning.....	9
7.1 Målbild 1	9
7.2 Målbild 2.....	13
7.3 Målbild 3.....	16
8 Ekonomi	20
8.1 Ekonomiska förutsättningar	20
8.2 Sammanfattning ekonomi	21
8.3 Resultaträkning	24
8.4 Kassaflödesbudget	27
8.5 Eget kapital och mål för eget kapital.....	28
8.6 Ändamålsbestämda medel.....	30
9 Ekonomisk plan per uppdrag	31
9.1 Ekonomisk plan per uppdrag med undernivåer	31
9.2 Utbetalningar till stift och församlingar.....	33
9.3 Sammanfattning ekonomi för kyrkostyrelsens internationella råd och kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet	34
Bilaga Omvärldsbeskrivning	36
Den globala kontexten	36
Den nationella kontexten	39
Trender i Svenska kyrkan	44
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	48

1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa inriktning för verksamheten på den nationella nivån,
2. fastställa kostnadsram för 2024 till 3 429 miljoner kronor,
3. medge planeringsram för 2025 till 3 454 miljoner kronor,
4. medge planeringsram för 2026 till 3 438 miljoner kronor.

2 Evangelium i ord och handling

Svenska kyrkan är en öppen folkkyrka där evangeliet om Jesus Kristus förenar och skapar gemenskap. Gemenskapen rymmer en mångfald av uttryck, tolkningar och livsval. Det är alla döptas uppgift att räcka evangelium genom ord och handling. Ett särskilt ansvar vilar på de som vigts till tjänst, men också på de förtroendevalda som delar det gemensamma ansvaret. Tillsammans förkunnar vi budskapet om tro, hopp och kärlek; om förlåtelse, försoning och nåd, så att människor kan lära känna och följa Jesus Kristus och ta del av evangeliets tröst, livsmod och kraft.

Svenska kyrkan samverkar med andra kyrkor i världen och har en lång tradition av att delta i och bidra till den ekumeniska rörelsen och den världsvida kyrkan. Arbeta för fred och tillit, internationell solidaritet och diakoni är uttryck för arbetet för Guds rike. Som kristna har vi ett ansvar för alla människor som skapade till Guds avbild, oavsett religionstillhörighet.

Hoppets evangelium

Efter Rysslands invasion av Ukraina har situationen i Europa förändrats. Det hänsynslösa angrepp som Ukraina utsätts för har tvingat människor att lämna sina hem och ta sin tillflykt till andra länder. Människors lidande och ett förändrat säkerhetsläge präglar vårt närområde. Samtidigt är det även oroligt i andra delar av världen och många människor upplever naturkatastrofer, ofta orsakade av klimatförändringar.

I kristider kommer existentiella frågor upp till ytan. Den kristna tron visar på ett hopp som frigör handlingskraft och skapar mening och gemenskap, inte minst i tider av osäkerhet och missmod. Tron ger en utgångspunkt för att tolka och hantera det som händer. Svenska kyrkan medverkar i det offentliga med en teologiskt motiverad tjänst i och till samhället och världen. Det är en del av vår gudstjänst och tjänst åt människor.

En relevant och samverkande kyrka

Trossamfundens bidrag och verksamhet efterfrågas i samhället, inte minst diakoni och själavård. Svenska kyrkan har en rikstäckande närvaro och en bred kontaktyta genom församlingarna. Avgörande för framtiden är att evangelium förkunnas i ord och handling så att den kristna tron får större utrymme i människors liv samt i kultur- och samhällssamtalet. Svenska kyrkan uppmärksammar och eftersträvar ett mer hållbart samhälle såväl andligt och existentiellt som ekonomiskt, ekologiskt och socialt.

Dessa hållbarhetsdimensioner integreras också i verksamheten på nationell nivå när den planeras, genomförs och följs upp.

3 Den nationella nivåns uppdrag

Svenska kyrkans uppdrag uttrycks i kyrkoordningens beskrivning av församlingarnas syfte, ”Att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas”. Evangeliet om Jesus Kristus är fundamentet för detta, gemensamt för hela den världsvida kyrkan.

Kyrkostyrelsens del i Svenska kyrkans bidrag till Guds mission innebär insatser som ska underlätta för de pastorala nivåerna och bidra till en långsiktigt hållbar kyrka. Den nationella nivån är en sammanhållande kraft i Svenska kyrkan och tar ansvar för trossamfundets gemensamma förutsättningar och utveckling och för gemensamma intressen och funktioner. Svenska kyrkans nationella nivå bidrar också i sin företrädarroll tillsammans med andra goda krafter i det svenska samhället och internationellt till en hållbar samhällsutveckling. Genom fyra huvuduppdrag utifrån kyrkoordningen, stödjer den nationella nivån arbetet i stift och församlingar. Uppdragen är nära sammankopplade och ömsesidigt förstärkande.

- ◆ Stöd till stiftet för utveckling av församlingslivet
- ◆ Företrädarskap
- ◆ Stöd till god förvaltning
- ◆ Inomkyrklig reglering

4 Barnets perspektiv

Barn intar en särställning i kristen tro och behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Kyrkomötets beslut om att genomföra barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan i församlingar, stift och på den nationella nivån före avgörande beslut, är ett uttryck för Svenska kyrkans prioritering och strävan att värna barnens livssituation.

FN:s konvention om barnets rättigheter är inkorporerad i svensk lag. Svenska kyrkan har ett barnperspektiv i all sin verksamhet och för kapitalplaceringarna avspeglas detta i hänsyn till ILO:s konventioner om barnarbete. Av barnkonventionen framgår också barns rätt till andlighet. Barnets perspektiv ska vara lika självklart som vuxnas perspektiv i allt kyrkan gör. Att ta hänsyn till barns särskilda behov är angeläget. Samtidigt behöver barn ges möjlighet att bidra till kyrkans gemenskap. Barns sätt att se, uppleva och tänka om världen utvecklar och berikar kyrkans verksamhet. Det är därför en uppgift att bereda plats och ta tillvara barns och ungas perspektiv och erfarenheter i gudstjänster och övrigt församlingsliv. Svenska Kyrkans Unga är en viktig demokratisk organisation som kyrkostyrelsen stödjer. Där samlas barn och unga som vill upptäcka och dela kristen tro på sina villkor och växa i mognad och ansvar.

Barn och unga är viktiga för Svenska kyrkan här och nu, men de är också morgondagens vuxna i den kyrka som kyrkomötet och kyrkostyrelsen påverkar idag. Kyrkostyrelsen har också genomfört en egen barnkonsekvensanalys i beredningsarbetet av innehållet i denna skrivelse.

5 Hög tid för omställning i Svenska kyrkan

Omställning för framtiden

Kyrkostyrelsen fortsätter likt tidigare år att presentera fakta och beskriva behovet av kraftfulla åtgärder och omställning. Samtidigt pekar kyrkostyrelsen på de möjligheter Svenska kyrkan har att påverka människors liv och möta existentiella behov.

Dagens barn och unga som är samhällets framtida beslutsfattare kommer troligtvis att ha en svagare relation till Svenska kyrkan än vad dagens beslutsfattare har. De lagar och ekonomiska ersättningar från staten som understödjer Svenska kyrkans verksamhet är inte självklara för all framtid. Därför behöver Svenska kyrkan redan idag reflektera över utmaningar och förändrade förutsättningar som statliga beslut kan föra med sig.

Kyrkostyrelsen bedömer att ett ansvarsfullt agerande för framtidens kyrka kräver genomtänkta insatser i närtid, så att Svenska kyrkan kan fortsätta vara en relevant, samverkande och öppen folkkyrka som räcker evangelium i ord och handling. Dagens förtroendevalda i Svenska kyrkan behöver agera nu för att få så bra förutsättningar för Svenska kyrkan som möjligt i framtiden, när dagens barn och unga är vuxna och har egna barn. Alla stora hållbara förändringar tar tid att genomföra.

För att öka tilliten inom Svenska kyrkan och säkra att kommunikation når till församlingar behöver samverkan mellan nationell nivå och stift samt kommunikation mellan stift och församlingar förbättras avsevärt. Alla har ett ansvar för att undvika missförstånd och att saklig information når berörda.

Använda medlemsintäkter väl

Svenska kyrkan hade 5,6 miljoner medlemmar vid årsskiftet 2022/2023, vilket motsvarar runt 53 procent av Sveriges befolkning. Antalet aktiva inträden ligger på en relativt stabil nivå, medan antalet aktiva utträden är lägre än tidigare år. Det totala antalet medlemmar sjunker dock stadigt, vilket beror på att antalet utträden är högre än antalet inträden och att antalet avlidna medlemmar är högre än antalet döpta barn.

Svenska kyrkan når ett stort antal människor, men förmågan att motivera medlemskap kommer att ha avgörande betydelse för framtiden. Likaså är frågan om Svenska kyrkans tillgänglighet samt gudstjänst- och verksamhetsformer av stor vikt. Om människor får en tydligare bild av vad Svenska kyrkan är och gör och upplever kyrkan som meningsfull och möjlig att engagera sig i, vill troligtvis fler stanna kvar som medlemmar. Detta gäller både unga och äldre.

Svenska kyrkan har på samtliga nivåer ett ansvar att förvalta intäkter från medlemmarna väl. Den långsiktiga prognosen för Svenska kyrkans framtida ekonomi visar tydligt att det är nödvändigt att verka för en ansvarsfull kostnadsanpassning på alla nivåer. Därmed kan församlingarnas resurser i första hand användas till församlingens grunduppdrag: fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Det är angeläget att församlingarnas medarbetare har tillräckliga resurser för att kunna lägga sin tid på att människor ska lära känna och följa Jesus Kristus och få ta del av evangeliets tröst, livsmod och kraft. Resurser behövs också till insatser som bidrar till ett gott samhälle.

Minskade ekonomiska resurser framöver

Den långsiktiga prognosen pekar tydligt på lägre intäkter för Svenska kyrkan i framtiden. Minskade ekonomiska resurser i Svenska kyrkan gör att många församlingar kommer att tvingas göra stora anpassningar de närmaste åren om inte nya intäkter genereras eller att arbetssätt förändras. Proportionerna i församlingars sammanlagda

utgifter har förskjutits så att fastighets- och administrativa kostnader tar en allt större del av församlingarnas budget. Det finns församlingar som kommer att klara verksamheten ekonomiskt bra under flera år, men flera församlingar tvingas redan nu att minska sin personal eller göra andra nedskärningar som påverkar arbetet med den grundläggande uppgiften.

Situationen kräver därför en långsiktig omställning i hela Svenska kyrkan. Ett sviktande medlemsunderlag med minskade intäkter ställer högre krav på resursplanering och samverkan. En ökad samverkan mellan stiftet är därför angelägen liksom en ansvarsfull budgetering på den nationella nivån.

Svenska kyrkan i sin helhet behöver även prioritera och utveckla nya arbetsformer, besluta om vad som bör bevaras, vad som bör lämnas och vad som behöver erövrats eller utvecklas för framtiden. De människor som vill bidra i Svenska kyrkan är en omistlig resurs som behöver tas i anspråk. Ledare i församlingar behöver göra plats för dessa insatser så att de blir till gagn för församlingens verksamhet.

Samverkan för ökad kvalitet och en hållbar kyrka

Frågan om ökad samverkan blir alltmer central för stiftskanslierna, av både ekonomiska och kvalitativa skäl och för att tillgång till aktuell kompetens saknas. Därmed finns anledning för kyrkostyrelsen att understödja samverkan. Det handlar om samverkan mellan stiftet både i främjandepdraget och i den administrativa verksamheten.

Intresset för digitala redskap som stöd i kärnverksamhet samt för gemensamma it-lösningar och administrativa system visar att det finns ökad förståelse för de åtgärder och samverkansförslag som initierats bland förtroendevalda och tjänstepersoner. Krismedvetenheten både vad gäller ekonomi och informationssäkerhet har fått genomslag den senaste tiden och allt fler ser vikten av att hushålla med Svenska kyrkans resurser och öka professionaliteten.

Kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna för kontinuerlig dialog genom sina respektive arbetsutskott och presidier. Dialogen utgör ett rådgivande forum till kyrkostyrelsens arbete och beredning till kyrkomötet. Det finns behov av att renodla uppdraget för den nationella nivån och i samarbete med stiftet identifiera vilka uppgifter som bör vara ett prioriterat ansvar för den nationella nivån i framtiden. Inriktningen är att den verksamhet som endast kan eller som bedrivs bäst på ett ställe i Svenska kyrkan ska prioriteras till den nationella nivån, såsom exempelvis psalmboksarbete och forskning, medan en stor del av stödet till den grundläggande uppgiften huvudsakligen bör hanteras av stiftet. En utredning för utökad stiftssamverkan tillsattes i december 2022.

6 Utmaningar i omvärlden

Den årligt återkommande omvärldsbeskrivningen som presenteras som bilaga i denna skrivelse lyfter samhällsförändringar och utmaningar. Den bidrar till kyrkostyrelsens beredning av verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå. Här följer några av de verksamhetsnära utmaningar som kyrkostyrelsen fäst stor uppmärksamhet vid i beredningen.

Klimatförändringar

Globala klimatförändringar, alltmer eskalerande, är en realitet och de fattigaste drabbas först och hårdast. Omedelbara och kraftfulla åtgärder krävs för att stoppa utvecklingen och många människor är idag medvetna om behovet av omställning och är engagerade i klimatfrågor.

Kyrkomötet initierade Svenska kyrkans färdplan för klimatet och under den första etappen har framsteg skett inom alla målområden. Men för att uppnå klimatneutralitet i Svenska kyrkan 2030 måste det strukturerade klimatarbetet fortsätta oförtrutet och kraftigt intensifieras.

Krig i närområdet och försämrat säkerhetsläge

Rysslands invasion av Ukraina har orsakat en humanitär katastrof i vårt närområde. Den har orsakat ett stort lidande för människor som lever i krigets absoluta närhet och för de som tvingats lämna sina hem och nära relationer och fly. Rysslands agerande har påverkat säkerheten i Europa, vilket kräver skärpt kyrklig beredskap och nya stödinsatser till stift och församlingar i Sverige.

Likaså har behovet av humanitära insatser ökat i resten av världen och stöd förmedlas genom Act Svenska kyrkan såväl till Ukrainas folk som till människor i andra delar av världen.

Humanitära behov och människor på flykt

Enligt UNHCR befinner sig cirka 100 miljoner på flykt just nu i världen, fler än någonsin och en fördubbling på tio år. Naturkatastrofer och krig gör att människor har brist på mat och andra förnödenheter. Behovet av humanitära insatser är skriande och Act Svenska kyrkan samverkar med andra trossamfund, kyrkliga organisationer och civilsamhällsorganisationer som strävar efter att möta behoven. Parallellt pågår stöd till utvecklingsarbete och stöd för social hållbarhet i de områden där Svenska kyrkan har samarbeten genom Act Svenska kyrkan.

En liten del av de människor som är i nöd i världen har tagit sin tillflykt till Sverige. Civilsamhället spelar en viktig roll vad gäller att möta människor på flykt. En förutsättning för ett stabilt och jämlikt samhälle är att integration lyckas, oavsett om människor stannar kortare eller längre tid i Sverige.

Växande hot mot demokratin

Det pågår en tillbakagång i världen när det gäller demokratiska rättigheter. Påtryckningar, hot och attacker mot oppositionella och civilsamhällets organisationer är vanligt i många länder, liksom hårdare restriktioner för massmedia. Kristna och andra religionsutövare är utsatta och förföljda på många platser i världen och religionsfrihetens villkor försämras.

Genom sociala medieplattformar har desinformation och propaganda etablerats i det offentliga samtalet och populistiska, auktoritära och antidemokratiska krafter har vuxit sig starka. Det pågår ett aktivt undergrävande av tilltron till vetenskap och saklig journalistik. Missnöje paketeras i ett främlingsfientligt, rasistiskt, klimatförnekande och konspiratoriskt språkbruk och polariseringen växer.

Svenska kyrkan behöver fortsätta verka för social hållbarhet i Sverige och globalt, för saklighet och för förtroende människor emellan.

Fördjupade klyftor och ökad segregation

Den globala ekonomiska tillväxten är ojämnt fördelad mellan och inom länder, även i Sverige. Särskilt unga och utrikesfödda drabbas när arbetsmarknaden försämras i Sverige. Hushållens ekonomi påverkas och välfärden är satt under ekonomisk press. Det finns en samhällsutmaning med fördjupade klyftor och ökad segregation mellan olika socioekonomiska grupper, etniska grupper, generationer och regioner.

Svenska kyrkan kan som samhällsaktör göra skillnad genom diakonala insatser lokalt och samtidigt vara en profetisk röst i det offentliga samtalet och påverka beslutsfattare för en hållbar samhällsutveckling och om hur Sveriges roll i världen ska utformas.

Psykisk ohälsa

Många människor drabbas av psykisk ohälsa. Ofrivillig ensamhet, oro över ekonomin, stress och depression är något som ökar i Sverige. Unga som varken arbetar eller studerar är en särskild riskgrupp. Bruket av narkotika ger anledning till oro.

Mening, sammanhang och gemenskap kan ha avgörande betydelse för vårt välbefinnande och för psykisk hälsa. Att bli sedd av andra människor eller att få hjälp att be till Gud kan vara avgörande i en människas liv. Svenska kyrkans diakonala verksamhet kan bidra till ökat välmående, exempelvis stöd till äldre, samtalsgrupp för den som mist en nära anhörig, lägerverksamhet för barn och unga och stöd till unga vuxna som kommit till Sverige från ett annat land. Insatser från ideellt engagerade är av stor betydelse i denna verksamhet med stöd av professionella medarbetare.

Intresse för existentiella frågor

De nordiska länderna räknas till världens mest sekulariserade, samtidigt som en stor andel av befolkningen tillhör de lutherska folkkyrkorna. Genom de kyrkliga handlingarna, diakonin och kyrkans kultur- och musikliv är kontaktytan med befolkningen som helhet fortsatt stor. Men antalet deltagare i gudstjänster, speciellt vid huvudgudstjänster sjunker.

Förtrogenhet med kristen tro, psalmer och tradition minskar i Sverige. Allt fler människor, många unga, saknar förståelsen av kristna symboler och bildspråk. Likaså sammanhang där de kristna berättelserna tolkas. Samtidigt finns ett ökat intresse för andlighet och tillvarons existentiella dimensioner. Kriser aktualiserar också frågor som rör livets bräcklighet, social rättvisa och ansvar, människovärde och livets mening.

Kyrkan behöver finnas i det offentliga rummets samtal och den kristna tron bidrar till människors existentiella hälsa.

Genomgripande digitalisering i samhället i stort

Samhällets ökade digitalisering har inneburit ett digitalt språng även för Svenska kyrkan de senaste åren. Digitalisering är både en utmaning och en möjlighet för hela samhället, en utveckling där Svenska kyrkan inte kan gå sin egen väg.

Den fleråriga pandemin bidrog till att Svenska kyrkan erövrade nya digitala arbets sätt och etablerade sig som en kyrka även på nätet. Att ta del av gudstjänster på nätet är något som passar många människors sätt att leva och möter den längtan efter bön och andra former för kyrklig gemenskap som finns. Men förtrogenheten med digitala miljöer behöver förstärkas i flera församlingar, inte minst för att kunna möta barn och unga där de befinner sig. Samtidigt finns ett digitalt utanförskap hos människor som av olika skäl inte följer med teknikutvecklingen, som kyrkan samtidigt måste förhålla sig till utifrån sitt uppdrag.

7 Målbilder och verksamhetsinriktning

Kyrkomötet har sedan tidigare fastställt tre övergripande målbilder som styr den nationella nivåns verksamhetsplanering. Nedan framgår verksamhetsinriktning och större strategiska insatser under den närmaste treårsperioden utifrån dessa mål.

7.1 Målbild 1

År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Stöd till stiftens för utveckling av församlinglivet* och *Företräderskap*.

Den nationella nivån bidrar, i samarbete med stiftens, till att stödja och stärka församlingarnas förmåga att fullgöra sin grundläggande uppgift inom flera områden och på olika sätt. Skrivelsens format medger enbart exempel ur planerad verksamhet.

Samverkan för kvalitet och hållbarhet

Flera stiftskanslier samarbetar redan inom flera områden i främjandeuppdraget. Några stift planerar och genomför tillsammans utbildningar samt delar på kostnaden för medarbetare inom vissa verksamhetsområden. Det är inte ovanligt med samverkan med andra aktörer, såsom universitet, folkhögskolor och Sensus studieförbund. Genom åren har stift sökt ekonomiska medel från myndigheter och EU. Men det krävs ytterligare samverkan internt och externt för att kunna vara en hållbar kyrka även i framtiden.

Kyrkostyrelsen tillsatte därför i december 2022 en parlamentarisk utredning *för utökad stiftssamverkan*, ett initiativ som kyrkomötet sedan tidigare ställt sig bakom. Under våren 2023 har utredningen påbörjat sitt arbete. Fokus är att utifrån de erfarenheter som finns bidra till att samverkan mellan stiftens ökar och förstärks samt att undanröja hinder för utökad stiftssamverkan. Med stöd av denna utredning kommer kyrkostyrelsen att överväga hur en stiftssamverkan i främjandeuppdraget skulle kunna se ut långsiktigt och därefter överlämna frågan till kyrkomötet för beslut.

Kyrkostyrelsens inriktning är att förändra stödet till stiftens i deras ansvar att främja församlingens grundläggande uppgift, men att kyrkostyrelsen fortsatt tar ansvar för några större områden såsom exempelvis forskning och analys samt digital och administrativ samverkan inom Svenska kyrkan. Användning av digitala verktyg förenklar och effektiviserar samverkan både internt och externt och möjligheten att utbyta erfarenheter med kollegor från andra stift och församlingar blir smidigare.

En närvarande och synlig kyrka

Vid det tematiska kyrkomötet 2019 antogs ett uttalande för att stärka engagemanget för undervisning och lärande i stift och församlingar och en budkavle överlämnades till stiftens biskopar. I uttalandet betonades att människor livet igenom ska påminnas om evangeliet och den identitet och frihet som dopet ger. Att den kraft som finns i tron är en möjlighet i brottningen med de existentiella frågorna som varje människa ställs inför. Och att det har betydelse för hela samhället.

De konkreta verktyg som den nationella nivån utarbetat för undervisning och lärande de senaste åren, i samarbete med stift och församlingar, finns tillgängliga att använda. Den skrivarskola som genomförts under två år, fortsätter under 2024, men bedrivs

efter utvärdering i stiftens egen regi. Skribenterna stärker sin förmåga att formulera sig till en bredare målgrupp, och att göra evangeliet tillgängligt för fler människor.

Det är angeläget att vårda relationen med Svenska kyrkans medlemmar. Parallellt behövs insatser för att nå nya medlemmar samt få personer som lämnat Svenska kyrkan att återinträda. Det är av stor vikt att öka Svenska kyrkans synlighet och bygga kunskap om Svenska kyrkan. Fler behöver exempelvis känna till Svenska kyrkans arbete vid sorg och kris och få kännedom om hur kyrkan kan bryta ofrivillig ensamhet.

Flera församlingar sänder idag gudstjänster live på sina lokala webbsidor och församlingar finns på sociala medier. Men en enkätundersökning visar att man sällan når utanför den krets man normalt redan har kontakt med. Konton på sociala medier är oftast små och det skulle behövas större insatser för att nå fler människor. Enbart hälften av församlingarna i undersökningen har en kommunikator på heltid och ett stort antal församlingar har svårt att prioritera strategiskt kommunikationsarbete, vilket gör att många människor inte känner till vad Svenska kyrkan är och gör. Cirka 80 procent av församlingarna önskar ett ökat stöd i form av bred baskommunikation från den nationella nivån som kompletterar den lokala kommunikationen. Därför genomför kyrkostyrelsen tillsammans med stiftet en kommunikationssatsning för att stödja församlingarnas kommunikation gentemot allmänheten. Satsningen har ett särskilt fokus på människor under 40 år med svag relation till kyrkan.

Genom denna kraftsamling ökar Svenska kyrkans synlighet, nyfikenhet hos människor kan väckas och förtroendet för Svenska kyrkan kan stärkas. Detta är en långsiktig satsning som kommer att utvärderas efterhand. Genom att berätta brett om vad kyrkan är och gör och komplettera församlingarnas lokala kommunikationsarbete ökar församlingarnas möjlighet att bygga relation till fler människor. Det skapar också tillfällen för nya och fördjupade möten mellan människor. Likaså stödjer detta församlingarnas förmåga att vara en röst i samhället och balansera de bilder som finns om Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans närvaro och synlighet som kyrka kan även öka engagemanget för Act Svenska kyrkans verksamhet och stärka ideellt engagemang, möten mellan generationer och Svenska kyrkans kompetensförsörjning.

Ideellt engagemang

Hur väl en människa känner till Svenska kyrkans gemenskap och samhällsengagemang kan påverka viljan att vara medlem och att arbeta ideellt i Svenska kyrkan. För unga människor kan det handla om att vilja döpa sina barn i framtiden. Därför är kommunikationsinsatser viktiga och om den digitala kommunikationen stärks ökar tillgängligheten inte minst för den yngre generationen.

Delaktighet är en bärande pelare i kyrkans väsen. Det ideella engagemanget handlar om att tillföra kompetens och kvalitet, berika och stärka verksamheten. Det bör vara de anställdas ambition att inkludera ideella medarbetare och bidra till att deras kraft tas tillvara på bästa sätt utifrån församlingens grundläggande uppgift. Ideellt engagemang är alltså inte främst en väg att utföra uppdrag av avlastningskaraktär i en krympande ekonomi med personalnedskärningar, utan en fråga om församlingens hållbarhet. Nätverket *Ideellt forum i Svenska kyrkan* är betydelsefullt för att utveckla förståelse för ideellt engagemang och det består av samtliga stift, flera församlingar samt flera inomkyrkliga organisationer. Nätverket anordnar utbildningar och nätverksträffar för att bidra till ökad delaktighet och delar konkreta metoder och verktyg som kan underlätta idealitet i församlingslivet. Ideellt forum i Svenska kyrkan är ett bra exempel på samverkan inom Svenska kyrkan utan större inblandning och ekonomiska insatser från den nationella nivån.

Strategisk kompetensförsörjning

Den nationella nivån behöver särskilt stödja stift och församlingar för att nå den snabbt växande grupp av människor, inte minst barn och unga, som saknar upparbetad eller nära relation till kyrkan. Att öka synligheten som beskrivs ovan. Det är viktigt att stärka intresset för att bli medarbetare i Svenska kyrkan, även hos de som har annan profession än de som utbildas vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Det behövs ökad förståelse för den bredd av yrkeskategorier och medarbetare som behövs för att utföra kyrkans uppdrag i vår samtid.

Svenska kyrkans utbildningsinstitut fortsätter att ge den pastoralteologiska utbildningen för blivande diakoner, församlingspedagoger, kyrkomusiker och präster i fyra utbildningsprogram. Ett utvecklingsarbete pågår med sikte att erbjuda en fortsättning under 2024 av den nya utbildningsform som gavs första gången 2022 som pilotutbildning. Den kombinerar ett antal campusveckor med mellanliggande veckor av distansstudier, digitala lektioner och församlingsbaserade utbildningsmoment.

Mot bakgrund av den rådande bristen på kyrkomusiker har kyrkostyrelsen genomfört en översyn av de kyrkomusikerutbildningar i landet som leder till Svenska kyrkans kyrkomusikerexamen på C-nivå samt ger behörighet att anställas på kantorsbefattning. Kyrkostyrelsen avser att utifrån översynens resultat förstärka kyrkomusikalisk utbildning, vilket innebär en utökad kostnadsram för kyrkomusikutbildningen. Kyrkostyrelsen kommer också att tillvarata resultatet från den genomförda utredningen av prästutbildningen och göra eventuella förändringar av utbildningen under planeringsperioden.

Den behörighetsgivande kyrkoherdeutbildningen fortsätter men upplägg, innehåll och kostnadsram behöver ses över i samarbete med stiftet för att erbjuda en uppdaterad utbildning från 2025.

Social hållbarhet

Den lågkonjunktur Sverige och världen står inför, vars djup och längd vi inte ännu känner, berör Svenska kyrkans verksamhet. Det handlar både om det diakonala arbetet och arbetet med civil beredskap i en tid med förhöjd risk för allvarlig påverkan, kris och ytterst krig. Det är angeläget att stå stadigt i kyrkans uppdrag att värna människans värde och värdighet samt ta ansvar för att värna skapelsen.

Svenska kyrkan är en erkänd part i samhället på samtliga nivåer. Genom diakoni och själavård i samverkan med andra samhällsaktörer, i begravningsverksamhet samt i krissituationer. Samhällstjänsten Jourhavande präst är angelägen i en tid när många människor kämpar med sin psykiska ohälsa. Den nationella nivån samordnar och stödjer kontinuerligt dessa verksamheter.

Fortsatta ansträngningar kommer att göras i samverkan med stiftet för att i större omfattning få del av offentliga medel och andra externa medel till kyrkans diakonala verksamhet.

Försoningsprocess med det samiska folket

För att en försoning med det samiska folket ska bli möjligt måste Svenska kyrkan fortsätta bidra aktivt till upprättelse. Arbete kopplat till Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket fortsätter i en första etapp av åtaganden enligt en handlingsplan för åren 2022–2031. I handlingsplanen ingår möjligheten för stift, församlingar och pastorat eller ideell samisk organisation att söka ekonomiska medel för långsiktiga insatser som:

- synliggör samisk andlighet, teologi, kyrklig tradition och samiska konstnärliga uttryck i kyrkorummet,
- ökar användningen av samiska språk i församlingens verksamhet,
- underlättar för församlingar att skicka medarbetare på fortbildning i samiskt kyrkoliv, samisk kulturkompetens eller studier i samiskt språk,
- utvecklar ny församlingsverksamhet riktad till samiska barn,
- utvecklar församlingens diakonala verksamhet som riktar sig till samer,
- stärker samiska organisationers möjlighet att samverka med Svenska kyrkan i frågor som rör utveckling av samiskt kyrkoliv, diakonalt arbete och verksamhet riktad till barn,
- underlättar en församlings eller en samisk organisations insatser i samband med repatriering och återbegravning av samiska kvarlevor samt
- bidrar till lärande och kunskapsutbyte inom Svenska kyrkan som rör samer och samiskt kyrkoliv.

En hållbar utlandskyrka

Svenska kyrkans församlingar i utlandet vänder sig till människor med svenskspråkig identitet som bor eller vistas utomlands. Kyrkostyrelsen verkar för en långsiktigt hållbar organisation för Svenska kyrkan i utlandet med inriktning att församlingar ska bli mer självbärande och att kyrkoråden ska ta ökat ansvar för verksamhet, lokaler, personal och ekonomi. Det kommer att behövas ökad samverkan mellan församlingar och kyrkan i stort som också innefattar reglering av ansvarstagande genom samverkansavtal. Det finns också möjligheter för utökat samarbete med systerkyrkor lokalt och att stärka ekumeniska relationer.

En plan finns nu för en hållbar utlandskyrka, med förutsättningar för en långsiktig pastoral verksamhet och bärkraftig ekonomi. Planen bygger på en utredning av verksamheten där följande prioriterade områden har ingått: hållbar organisation, samhällsansvar och diakonal omsorg, församlingsutveckling samt ekumenik. I planen förtydligas strukturer för mobil verksamhet och verksamheter på andra orter än där församlingar är belägna.

Det behövs klimatsatsningar för flera fastigheter i utlandet de närmaste åren och Svenska kyrkans färdplan för klimatet omfattar även utlandskyrkans verksamhet.

Det diakonala samhällsansvar som handlar om att bistå människor med svenskspråkig identitet i utlandet som hamnat i svårigheter av olika slag hör till utlandsförsamlingarnas signum. Utlandsmyndighetens konsulära insatser ger inte tillräckligt personligt stöd eller samtalsstöd när människor kommer i svåra situationer. I samverkan med ambassader och konsulat verkar utlandsförsamlingar och utför ett omfattande arbete till människors stöd. Frågan om möjligheten till bidrag från staten för de samhällsinsatser som utlandsförsamlingar gör bör aktualiseras i dialog med Utrikesdepartementet.

En uppföljning av utlandskyrkans organisationsförändring, samverkansavtal och verksamhetsinriktning sker vart fjärde år utifrån målen, med start 2028.

År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Företräderskap* och *Stöd till stiftet för utveckling av församlinglivet*.

På samma sätt som under första målbilden lyfts enbart några exempel ur planerad verksamhet.

Kyrkans officiella relationer och kyrkan i det offentliga rummet

Svenska kyrkan räcker evangelium i ord och handling och möter människors intresse för existentiella frågor. Intresset för kristen tro och Svenska kyrkan finns och tar sig uttryck i det offentliga samtalet och det grundmurade förtroende som finns bland alla de människor som väljer att vara medlemmar i Svenska kyrkan.

Kyrkostyrelsen har tillsammans med ärkebiskopen och övriga biskopar ansvar för Svenska kyrkans företräderskap och deltar i samhällssamtalet inom flera områden, bland annat om existentiell hälsa och andlighet. Kyrkostyrelsen ansvarar för samtal med regering, myndigheter och internationella organ och ansvarar för medverkan i statliga utredningar, remissvar och för nationell och internationell samverkan med andra civilsamhällesorganisationer.

Svenska kyrkan är genom sina företrädare, sina många medlemmar och breda verksamhet en betydelsefull aktör i civilsamhället och en profetisk röst i det offentliga samtalet och kan därför påverka beslutsfattare för en hållbar samhällsutveckling och hur Sveriges roll i världen bör utformas.

Kyrkostyrelsen har också ansvar att företräda trossamfundet gentemot samhällets beslutsfattare i för trossamfundet centrala och prioriterade förutsättningsfrågor.

Ekumenik och interreligiös dialog

Kyrkostyrelsen verkar i gemenskap med andra trossamfund, europeiska och globala ekumeniska organisationer och allianser samt med andra samarbetspartner för tro, mänskliga rättigheter, jämställdhet, demokrati, religionsfrihet och fred. Samarbetet för att stödja människor på flykt är av stor betydelse. Både genom konkret stöd till de människor som lever i utsatta situationer och genom att vara en gemensam stark röst i opinionsbildning och lyfta frågor internationellt samt påverka beslutsfattare.

Som uttrycks i kyrkoordningen är Svenska kyrkan som en del av den världsvida kyrkan kallad till kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande, samt att söka Guds tilltal i mötet med varje människa oavsett religiös tradition. Kyrkostyrelsen menar att religionsdialog utgör en förutsättning för ökad integration i ett samhälle där ökade klyftor mellan grupper av människor och ett växande hot mot demokratin tillhör samhällsutmaningarna.

Svenska kyrkan verkar tillsammans med de lutherska kyrkorna i Skandinavien för att reformera Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet och Konferensen för europeiska kyrkors struktur. De handlar om arbetssätt, verksamhet och finansiering för en ändamålsenlig och hållbar samverkan för framtiden.

Inom Sveriges kristna råd pågår planering, tillsammans med Kyrkornas världsråd, för *Ekumeniska året 2025 – Guds fred i vår tid*. Det är ett högtidlighållande av det ekumeniska mötet i Stockholm 1925 som Svenska kyrkans dåvarande ärkebiskop Nathan Söderblom stod värd för. Freden var i centrum då och när hundraårsminnet uppmärksammas finns goda skäl att behålla denna centreringsfrågan

äger oförminskad aktualitet i vår tid. Det är samma år 1 700 år sedan kyrkomötet i Nicaea 325 ägde rum, varför detta kommer att uppmärksammas samtidigt.

Svenska teologiska institutet i Jerusalem, STI, är en resurs för Svenska kyrkans fortbildning, både för teologer och för de med annan profession. Kyrkostyrelsens strävan är att upprätthålla de goda relationer och det ekumeniska och interreligiösa arbetet som finns etablerat i regionen. Det är av stor vikt att även yngre personer får möjlighet att möta och lära känna människor på plats i regionen.

Internationell mission och diakoni

Svenska kyrkan gör skillnad i världen genom det långsiktiga utvecklingsarbetet och de humanitära insatserna genom Act Svenska kyrkan. Arbetet bidrar till att människor själva får makt att forma sina liv och skapa en hållbar utveckling. Den internationella verksamheten genomförs i land- och regionprogram, humanitära program samt i program för global policydialog och påverkansarbete.

Act Svenska kyrkan arbetar alltid tillsammans med lokala, regionala eller internationella aktörer, vilket är en förutsättning för lokalanpassad kunskap, relevans och måluppfyllelse. Den tematiska profilen är fortsatt genusrättvisa, teologisk utbildning, religiösa aktörers betydelse i utvecklingssamarbetet samt lokalt baserat psykosocialt stöd i det humanitära arbetet.

Det minskade demokratiska utrymmet i många programländer märks genom att det påverkar partnerorganisationers möjligheter att verka. Även de hot som många civilsamhällesorganisationer utsätts för är djupt oroande. Act Svenska kyrkan stödjer de partner som är utsatta genom att lyfta fram fakta och bedriva opinionsbildning internationellt samt genom att ge stöd till de demokratiska organisationer som verkar i dessa miljöer. Inte minst är opinionsbildning och policydialog angelägen i Sverige i ljuset av en ny biståndspolitik.

Närvaron av utlandsanställda kommer att öka i programländerna och en strukturell förändring pågår. Act Svenska kyrkan planerar ha tillsatt önskat antal utlandsanställda till år 2025. Närvaro av utsända medarbetare och lokalt anställda i programländer och regioner har stor betydelse för dialog och samarbete med aktuella partner och för att utveckla och följa upp verksamheten. Det gör det också möjligt att i nära kontakt med ambassader och andra givare nå den finansiering som är möjlig lokalt och regionalt. Närvaron av medarbetare på plats bidrar även till kommunikation, inspiration och engagemang i Sverige. Parallellt kommer antalet anställda i den internationella verksamheten på kyrkokansliet i Sverige att minska.

Med mer personal lokalt i programländer och ett minskat resande från programansvariga som arbetar i Sverige kommer klimatavtrycket också att kunna minska. Den digitala utvecklingen har påskyndats under pandemin och delar av arbetet kommer även framöver att kunna genomföras mer digitalt. Detta gäller exempelvis möten och seminarier, såväl i Sverige som internationellt.

För att även i fortsättningen kunna genomföra internationell mission och diakoni sker fortsatt satsning på att öka kännedomen om Act Svenska kyrkans arbete. Likaså fortsätter arbetet för att öka basen av givare, öka institutionell finansiering och andra inkomstkällor samt stärka engagemanget bland redan trogna medarbetare och givare. Insamlingsverksamheten har utvecklats positivt under förra året även om ökningen går att koppla delvis till situationen för Ukrainas folk. Viljan att ge ekonomiska bidrag ökar ofta i kristider, samtidigt som privatekonomin begränsar förmågan. Det medför att det behöver finnas en beredskap för lägre intäkter.

En klimatneutral kyrka

Svenska kyrkans färdplan för klimatet initierades av kyrkomötet 2018 och antogs av kyrkostyrelsen 2019 efter en gemensam beredning med stiftet. Färdplanen har skapat en gemensam klimatstrategi för hela Svenska kyrkan och svarar mot biskoparnas uppmaningar i Ett biskopsbrev för klimatet.

Klimatfrågan är närvarande i de flesta av kyrkans verksamheter, såsom i den grundläggande uppgiften, fastigheter, begravningsverksamhet och i det internationella arbetet. Färdplanen är uppdelad i tre etapper och den första etappen omfattar perioden 2020 till och med 2023, den andra påbörjas 2024 och pågår till och med 2027 och den sista etappen planeras pågå från 2028 till och med 2030. På Hållbarhetsportalen på intranätet Kornet finns exempel på åtgärder, vägledningar och verktyg som stödjer genomförandet av färdplanen. Det är viktigt att arbeta innovativt genom att prova nya metoder, arbetssätt och tekniker och inte minst intensifiera samverkan inom Svenska kyrkan.

För att Svenska kyrkan ska uppnå effektmålen om klimatneutralitet till 2030 och inte längre bidra till den globala uppvärmningen, är det av största vikt att klimatarbetet fortsätter oförtrutet. En minskning av kyrkans utsläpp av växthusgaser och en utfasning av fossila bränslen är nödvändig likaså arbete för klimaträttvisa. Etapp två handlar om energianvändning och byggnader, produktion av förnybar el, resor och transporter, begravningsplatser, markanläggningar och maskiner, konsumtion och investeringar, klimatanpassning och krisberedskap samt förvaltning av skog och mark. I den remissbehandling som ägde rum våren 2023 har tolv stiftsstyrelser ställt sig bakom kyrkostyrelsens föreslagna inriktning medan ett stift, som i grunden är positiv till ansatserna, lämnat några synpunkter.

På dessa grunder budgeterar kyrkostyrelsen åren 2024–2027 medel för specialisttjänster i stiftet som kan stödja och bidra till hela Svenska kyrkans omställning, verksamhetsmedel för utbildning samt incitamentsmedel för att stimulera en kraftfull omställning i Svenska kyrkan för att nå klimatmålen.

En utredning för hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk tillsattes i april 2023. Den handlar om utformningen av kyrkoordningens bestämmelser för att säkerställa en så ekologiskt, ekonomiskt, socialt samt andligt och existentiellt hållbar skogsförvaltning som möjligt, där vikten av aspekter som mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och klimatet ska förtydligas.

Kyrklig beredskap

En snabb och omfattande återuppbyggnad av det svenska civila försvaret har tagit fart i alla delar av samhället under de senaste åren. Skydd och motståndskraft hos civilbefolkningen har avgörande betydelse för medborgarnas liv och säkerhet. Det är också en strategiskt viktig komponent vid regeringsbeslut om höjd beredskap och i ett lands motståndskraft vid ett väpnat angrepp.

Det kan handla om att rusta för att klara ett långvarigt bortfall av el, kommunikation, brist på mat och vatten, och om att höja motståndskraft mot påverkan på vårt öppna samhälle, demokrati, fri- och rättigheter eller människovärde.

Svenska kyrkan kan bidra till hopp och livsmod under svåra omständigheter samt bidra med andlig och existentiell motståndskraft och vara en trygg punkt utifrån flera dimensioner i lokalsamhället. När krisen inträffar behöver människor en plats att samlas på för att mötas, dela oro, förtvivlan och sorg och frågor om mening och sammanhang. Svenska kyrkan bidrar med gudstjänst, själavård och diakoni i kyrkorum och församlingshem. Svenska kyrkan har närvaro över hela landet och finns i nätverk och samarbeten både i lokalsamhället, regionalt och nationellt.

Svenska kyrkan har också två lagstadgade statliga uppdrag som ingår i det svenska totalförsvaret. Det ena är huvudmannskapet för begravningsverksamheten i alla kommuner utom Stockholm och Tranås. Det andra gäller vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Dessutom har Svenska kyrkan lagstadgat ansvar för att arkiv och kyrkobokföring måste fungera.

Svenska kyrkan ser nu, i likhet med andra organisationer och aktörer i samhället, över sin beredskapsplanering. Arbetet har pågått med stiftens en tid och har intensifierats efter Rysslands invasion av Ukraina. Bland annat bearbetas tillgänglighet externt och internt, beredskapssamverkan på stiftsnivå, krigsplacering och utbildning.

Kyrklig beredskap på den nationella nivån omfattar bland annat stöd till stiftens beredskapsorganisation före, under och efter en kris, ledning och samordning, utbildning och övning. Den nationella nivån företräder Svenska kyrkan och samverkar med myndigheters och andra organisationers nationella nivåer samt samordnar kommunikation inomkyrkligt och externt. Dessutom ska den nationella nivån ha en egen krisledningsorganisation och stödja kyrklig beredskap i Svenska kyrkan i utlandet och i Act Svenska kyrkan.

Den kunskap och kompetens Svenska kyrkan har genom arbete i utsatta situationer i Sverige och utomlands är värdefulla. De erfarenheter som gjorts i psykosociala insatser i katastrof- och krigssituationer inom det internationella arbetet kan bidra i utvecklingen av det svenska beredskapsarbetet.

Utifrån rådande säkerhetssituation har arbetet påbörjats tidigare än planerat och ekonomiska medel har tvingats tas i anspråk för detta redan ur 2023 års detaljbudget. När kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse är kostnader för kommande verksamhetsperiod svårbedömda, varför kyrkostyrelsen föreslår att som reservmedel avsätta 50 miljoner kronor som vid behov kan tas i anspråk ur kyrkostyrelsens förfogande-medel för 2024. Här ingår frågor om informationssäkerhet.

7.3 Målbild 3

År 2030 finns effektiv styrning, förvaltning och administration i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Denna målbild relaterar i första hand till den nationella nivåns uppdrag *Stöd till stiftens för utveckling av församlingarnas liv, Stöd till god förvaltning* samt *Inomkyrklig reglering*.

På samma sätt som för de två övriga målbilderna lyfts enbart några exempel ur planerad verksamhet.

Fastigheter och kyrkliga kulturminnen

Under 2024 inträffar en kontrollstation, då staten utvärderar det statliga kyrkoantikvariska bidraget till Svenska kyrkan. Till dess ska den nu gällande fördelningsmodellen för bidraget internt vara implementerat, uppföljt och utvärderat. Det pågår samtal mellan Svenska kyrkan och företrädare för regering och riksdag om bidragets betydelse. Samtalen intensifieras under den period som bidragets storlek budgeteras och riksdagen fattar beslut.

Många människor bär minnen från kyrkor och församlingar från avgörande tillfällen i livet och byggnaderna utgör en trygg och viktig plats för många idag. Svenska kyrkans totala fastighetsinnehav kommer trots detta att behöva minska och avvägningar behöver göras de närmaste åren. Då kyrkobyggnaderna har en särställning och betyder mycket för många människor är det sannolikt att församlingarnas

andra fastigheter i första hand kommer att avyttras. Kyrkobyggnaderna kan också användas för fler ändamål än vad som oftast görs idag. Lokalförsörjningsplanerna syftar till att anpassa fastighetsbeståndet till faktiska behov och en ansvarsfull förvaltning utifrån hållbar ekonomi och klimatneutralitet i Svenska kyrkan.

Förslaget från utredningen Gemensamt ansvar om möjligheten att överlåta en kyrkobyggnad till kyrkostyrelsen har visat sig vara mer komplex än vad utredningen förutsåg. Kyrkostyrelsen försöker nu identifiera bättre lösningar som kan hantera frågan med kyrkobyggnader som inte längre anses behövas i församlingens verksamhet. Detta innebär att arbetet inte kommer att vara klart inom den ursprungliga tidplanen för uppdraget.

Svenska kyrkan ska enligt kulturmiljölagen vidta beredskapsförberedelser för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena även i händelse av höjd beredskap och i krig. Därför krävs regelbunden tillsyn över den egendom som omfattar kyrkobyggnader, kyrkotomter, begravningsplatser och kulturhistoriskt värdefulla inventarier. Trots internationella konventioner och föreskrifter, lagstiftning och förordningar beträffande skydd och undanförsel av föremål och myndigheters planeringsansvar, kommer det kyrkliga kulturarvet vid en väpnad konflikt till stor del vara beroende av civilsamhällets engagemang. Därför är det pågående arbetet både inom Svenska kyrkan och vid myndigheter för att stärka det civila försvaret omistligt. Det handlar om att samverka och utarbeta metoder för skydd av byggnader och föremål på plats samt att sprida erfarenheter av övningar där teori omsätts i praktik.

Den nationella nivåns kanslifastighet från 1978 på Sysslomansgatan i Uppsala renoveras under planeringsperioden. I samband med renoveringen kommer huset att byggas om till långsiktigt hållbara lokaler som främjar flexibilitet och som gör det möjligt att rymma fler medarbetare än tidigare, så att de hyresavtal som finns idag för andra lokaler kan sägas upp.

Informationssäkerhet

Arbete för informationssäkerhet och skydd mot cyberangrepp är sedan många år en viktig del av den nationella nivåns ordinarie verksamhet. Det förändrade säkerhetsläget ger anledning att ta frågan på än mer allvar än tidigare. Det är svårt för en enskild församling att upprätthålla kompetens och utrustning kring skydd av information. Denna utmaning hanteras bäst genom den kompetens och kvalitet som kan upprätthållas i gemensamma lösningar och system.

Allt fler församlingar ansluter till nationella tjänster för att minimera risker och öka förmågan att upprätthålla informationssäkerheten. Den största planerade åtgärden som bidrar till höjd informationssäkerhet utgörs av det nya kyrknätet. Ambitioner i det systematiska informationssäkerhetsarbetet avseende hot, sårbarhets- och riskanalys, informationsklassning, kravställning och uppföljning av åtgärder kommer att intensifieras ytterligare under planeringsperioden. Exempelvis planeras att utveckla ett nytt kyrkobokföringssystem under verksamhetsperioden och även då är säkerhetsfrågorna centrala.

Tyvärr är utbyggnaden av kyrknätet kraftigt försenat på grund av den komponentbrist som rådde under 2022. Målet med 100 procents anslutning före 2025 är därför inte längre möjligt att nå. För den enskilda församlingen är fortsatt anslutning även till andra nationella tjänster, såsom gemensam it-plattform, Microsoft 365 och Public 360 viktiga steg för förbättrad informationssäkerhet.

Samverkan och digitalisering

Samverkan och digitalisering handlar dels om stödjande gemensamma redskap för kärnverksamheten som underlättar arbetet i församlingar, pastorat och stift, dels om gemensamma administrativa arbetsätt. Den digitala utvecklingen i resten av samhället innebär höga krav på en utvecklad it-miljö i Svenska kyrkan för att kunna fungera som trossamfund. Det är heller inget som Svenska kyrkan kan välja bort. Digitala arbetsätt kan exempelvis förenkla möjligheten för människor att boka kyrkliga handlingar och för församlingar att göra medlemsvårdande insatser eller kommunicera med barn och unga.

Samverkan och digitalisering är centralt för att kunna bedriva kvalitativt, likvärdigt, kostnadseffektivt och långsiktigt rikstäckande hållbart kyrkoliv. Rutiner ska utföras professionellt och kvalitetssäkrat även om förutsättningar och villkor är olika i församlingarna. Gemensamma inköp är ett exempel på hur betydande ekonomiska belopp kan sparas om församlingar använder upphandlade avtal vid inköp av varor och tjänster. Det finns en stor ekonomisk potential i att använda redan befintliga avtal som är tillgängliga för hela Svenska kyrkan. Dessutom kan kyrkostyrelsen upphandla fler samverkande avtal.

Även om Svenska kyrkan utvecklar gemensamma redskap och förstärker den administrativa samverkan kommer församlingar och pastorat även fortsättningsvis att styra verksamhetens inriktning lokalt och rekrytera och ansvara för sin personal och deras insatser.

Utgångspunkten är att uppbyggnad och utveckling av den digitala infrastrukturen och systemen (kyrknätet, gemensam it-plattform, Microsoft 365, Public 360 och elektroniskt arkiv) finansieras av det gemensamma kapitalet, medan driftskostnaden finansieras av församlingar och pastorat. För att göra detta kommer en fördelningsnyckel att användas för beräkning av kostnaden per ekonomisk enhet. Debitering kommer att göras oavsett vilket system man använder, samt ske via kollekt- och betal-systemet för att undvika onödig administration. Debiteringen kommer att starta den 1 januari 2025 oavsett anslutningsgrad, men eftersom anslutningen till kyrknätet är försenad kommer endast de församlingar som haft möjlighet att ansluta till kyrknätet att debiteras för denna del.

En debitering via kollekt- och betalssystemet kräver ingen kyrkoordningsändring och därmed finns inget kyrkoordningskrav för remittering till stiftet. Någon sådan remittering har därför inte heller gjorts.

Svenska kyrkans löneservice etablerades efter beslut i kyrkomötet och invigdes i maj 2021. Det gemensamma arbetsättet och lika hantering av utbetalningar ger en minskad sårbarhet och minskar personberoende vid medarbetares sjukdom eller ledighet. Ju större volymer desto mer ekonomiskt fördelaktigt blir det för Svenska kyrkan som helhet, varför det är önskvärt att de som ännu inte anslutit till Svenska kyrkans löneservice gör så när det nya systemet kommit på plats.

Kyrkomötet 2022 beslutade att Svenska kyrkans ekonomiservice ska etableras med den nationella nivån som huvudman och att både volymtjänster och kvalificerat stöd erbjuds. En förstudie genomförs under hela året 2023. Den kommer att återrapporteras till kyrkomötet 2024.

Ekonomi för gemensamma strategiska satsningar

Kyrkomötet har beslutat att Svenska kyrkan ska ha ett eget kapital som en gemensam resurs. Avkastningen från kapitalet är avgörande för finansiering av kyrkunderhållsbidraget och för att täcka underskottet i utjämningsystemet, vilket kommer stiftet till

del. Likaså möjliggör avkastningen strategiska insatser, exempelvis etapp två i färdplanen för klimatet.

Kyrkostyrelsen avser även att bearbeta former för samarbete inom kapitalförvaltning, till exempel gemensamma upphandlingar av finansiella instrument, granskning och uppföljning, i syfte att sänka kostnadsnivån och säkerställa hållbara placeringar.

Den nationella nivån kommer att ha en budget i balans 2025 och 2026, om man bortser från de prioriterade strategiska insatserna. Till 2025 har kostnadsnivån sänkts och intäkterna har ökat, men med den situation som råder i omvärlden finns det en risk för att de ekonomiska förutsättningarna försämras. Arbetet för att sänka kostnadsnivåer måste därför fortsätta. För att *behålla* en ekonomi i balans krävs fortsatta årliga effektiviseringar om 2,5 procent eller mer beroende på hur hög inflationen blir framöver.

Ett långsiktigt hållbart kyrkokansli

Översyn och effektiviseringar görs kontinuerligt på den nationella nivån, men antalet uppdrag ökar samtidigt varje år. Den nationella nivåns uppdrag har förändrats och utökats sedan relationsförändringen med staten år 2000 och sedan dess genom kontinuerliga beslut i kyrkomötet. Genom årligen tillkommande kyrkomötesbeslut om nya åtaganden har kyrkostyrelsens ansvar successivt ökat. Flera av kyrkomötesuppdragen sträcker sig över flera år på grund av sin komplexitet. Även om ett uppdrag i formell mening kan slutredovisas till kyrkomötet kan uppdraget medföra fortsatta åtaganden eller innebära permanent handläggning på kyrkokansliet.

Kravet på att kostnader inte får öka på nationell nivå är omöjligt att förena med den mängd uppdrag som kyrkostyrelsen redan har och de nya som tillkommer och som kyrkomötet i vissa fall beslutar ska hanteras skyndsamt. Kyrkostyrelsen bedömer därför att de nya uppdrag som tillkommer innebär bortprioritering av andra insatser till stöd för stiftens, eftersom det inte går att tillföra nya uppdrag till nationell nivå, parallellt med minskande personalresurser och krav om en ekonomi i balans.

Den långsiktiga ekonomiska utvecklingen ställer således krav på ställningstaganden i kyrkomötet som möjliggör att den nationella nivån ska kunna fortsätta att vara en stödjande och sammanhållande kraft i trossamfundet. Den bredd av sakfrågor inom vilka kyrkostyrelsen idag ger stöd i stiftens främjandeuppdrag behöver minska i samarbete med stiftens.

En organisation på kyrkokansliet med kvalificerade generalister kommer att kunna möjliggöra en mindre kanslibemanning. Det handlar exempelvis om teologer som har förtrogenhet med samhällsfrågor, samhällsvetare som har förtrogenhet med Svenska kyrkan eller medarbetare med projektledarkunskap. Verksamhetsområden kan variera över tid och särskilt sakkunniga bör i framtiden utgöra tillfällig kompetens för tidsbegränsade uppdrag och utredningar. På sikt kommer det att finnas ett begränsat antal specialister för att fortsatt säkra kompetens inom kärnområden. Inom exempelvis rättsområdet kan även det löpande arbetet med förenkling av regelverk och handlägningsrutiner leda till effektivisering som i förlängningen successivt minskar behovet av personella resurser. Efter att de egna lokalerna på Sysslomansgatan i Uppsala är renoverade och ombyggda ska den största delen av personalen kunna rymmas där.

Antalet anställda medarbetare i Sverige ökade med 13 årsarbetare 2022 jämfört med året innan, medan antalet anställda med placering utomlands minskade under samma period med 20 årsarbetare. Detta beror primärt på färre medarbetare i utlandsförsamlingar, men det har också varit svårt för Act Svenska kyrkan att rekrytera. Ökningen i Sverige beror på det utökade uppdraget med Svenska kyrkans löneservice, som tillkom med verksamhet i Uddevalla 2021. Vid årsskiftet 2022/2023 fanns där

47 medarbetare på hel- eller deltid. Svenska kyrkans ekonomiservice kommer att frigöra resurser på lokal nivå på samma sätt som Svenska kyrkans löneservice gör, men kommer att kräva ytterligare medarbetare och stödfunktioner på den nationella nivån, om än placerade på andra orter än i Uppsala.

Tematiskt kyrkomöte 2024 och Kyrkovalet 2025

Kyrkomötet 2024 kommer att vara tematiskt och ha temat *Svenska kyrkan i det offentliga rummet*. Kyrkostyrelsens arbetsutskott har påbörjat planering med kyrkomötets presidium under våren och kommer att fortsätta samtalet under året och utarbeta arbetsformer för detta kyrkomöte.

Förberedelser inför kyrkovalet i september 2025 pågår. Kyrkostyrelsen ser behov av att säkra och utveckla den demokratiska styrningen för framtiden och utreda hur den kan tryggas och upprätthållas till en lägre kostnad än idag. Exempelvis är en ökad digitalisering av kyrkovalet 2025 inte bara en anpassning till den digitala utvecklingen i resten av samhället, utan bedöms även frigöra personella resurser på stiftsnivån. Det kommer att innebära en initial utvecklingskostnad för den nationella nivån, men på sikt vara en ekonomisk besparing för Svenska kyrkan som helhet. Det kan även gå att sänka kostnader, med bibehållen demokrati, inom andra delar av den demokratiska strukturen. Kyrkostyrelsen planerar att under 2024 tillsätta en utredning om kyrkans demokrati för att ta fram faktaunderlag inom några större strukturella inomkyrkliga områden.

8 Ekonomi

8.1 Ekonomiska förutsättningar

Budgeten är lagd utifrån en prognos från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) som publicerades den 27 april 2023. Den höga inflationen och de snabba räntehöjningarna bidrog till att bromsa efterfrågan i ekonomin under hösten och under sista kvartalet 2022 föll svensk BNP. Det är främst de delar av efterfrågan som är räntekänsliga, det vill säga hushållens konsumtion och bostadsinvesteringar, som bidrar till att BNP i år väntas minska med 1,0 procent. Att reallönerna (genom hög inflation) har fallit gör nu att arbetskraftutbudet troligen kommer att fortsätta att öka framöver. Detta, tillsammans med fortsatt normalisering i ekonomin efter pandemin, gör att SKR bedömer att medelarbetstiden och sysselsättningen kommer att öka 2025–2026.

Inflationen bedöms enligt SKR sjunka under 2023 för att 2024 ligga nära målet på 2 procent. Inflationen har redan mattats av, men nedgången i Sverige är lägre än i andra länder på grund av den svaga kronan som ger högre importpriser. Riksbanken höjde, som väntat, styrräntan med 0,5 procentenheter den 26 april samtidigt som det kom svaga signaler om en förhoppning att inflationen har passerat toppen.

Skatteunderlaget och i förlängningen kyrkoavgiften bedöms dock under perioden som stabilt och kommer öka något nominellt. Räknar man in inflationen så blir dock den reala ekonomin svagare. Avgift för gemensam verksamhet, eller den så kallade 7-öringen, som är en del av kyrkoavgiften, kommer under planperioden därför att öka, men inte i samma takt som kostnaderna ökar. Industriavtalet som slutits ger 7,4 procent löneökning under två år, vilket är betydligt mer än åren tidigare, men mindre än befarat med tanke på inflationen. Även leverantörspriser väntas fortsätta öka under 2023.

Avkastningen på det gemensamma kapitalet var kraftigt negativ 2022 samtidigt som inflationen var hög. Effekten av detta är att det egna kapitalet ligger under målet för eget kapital vid ingången av 2023 och utsikter för att återställa kapitalet är kortsiktigt små. Avkastningsmålet är dock långsiktigt och ska ses som ett snitt över tio år

så möjligheten att i framtiden återställa det egna kapitalet är goda förutsatt att verksamheten inte drivs med underskott som måste täckas med avkastning från kapitalet. Att ha en ekonomi i balans är därför avgörande för att upprätthålla nivån på det gemensamma kapitalet och storleken på de strategiska insatser som finansieras av det gemensamma kapitalet måste begränsas till en långsiktigt hållbar nivå. Se avsnitt 8.5.

En annan faktor som påverkar ekonomin är utdelning från prästlönstillgångar (PLT) som finansierar delar av utjämningsystemet. Den rådande ekonomiska situationen gör att även utdelningen från PLT är osäker under planperioden och är något lägre budgeterad 2024 än tidigare år.

Tabellen nedan visar hur mycket olika faktorer påverkar intäkter i miljoner kronor. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster, kyrkoavgiftsunderlaget, är därmed centrala faktorer som påverkar intäkten. Om finansmarknaden är instabil under en längre tid påverkar det avkastningen på det gemensamma kapitalet och från PLT. Samtliga belopp anges i miljoner kronor, mnkr.

I budgeten ökar intäkter från insamling i enlighet med den strategi som finns för Act Svenska kyrkan. Insamlingsresultaten har varit goda under 2022 och början av 2023, men det finns en risk att budgeten i så stor del bygger på insamlade medel. Som motvikt till denna risk finns en stor andel ändamålsbestämda medel som kan användas om insamlingen inte skulle gå enligt plan.

Budgeten bygger också på att det från 2025 finns en finansiering av den digitala infrastrukturen som gäller för hela Svenska kyrkan.

TABELL 1 KÄNSLIGHETSANALYS FINANSIERING

	Förändring av antagande	Ungefärlig effekt (mnkr)
Avgift gemensam verksamhet	1 öre	148
Medlemsandel	1%	10
Avkastning på det gemensamma kapitalet	1%	103

Andra faktorer som kan ha betydelse för verksamheten är förändringar i skattesystemet och politiska beslut kring offentliga bidrag som till exempel Sidabidrag.

8.2 Sammanfattning ekonomi

I detta avsnitt redovisas den totala ekonomin för den nationella nivån för de kommande tre åren i jämförelse med utfall 2022, budget 2023 och föregående Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2023–2025.

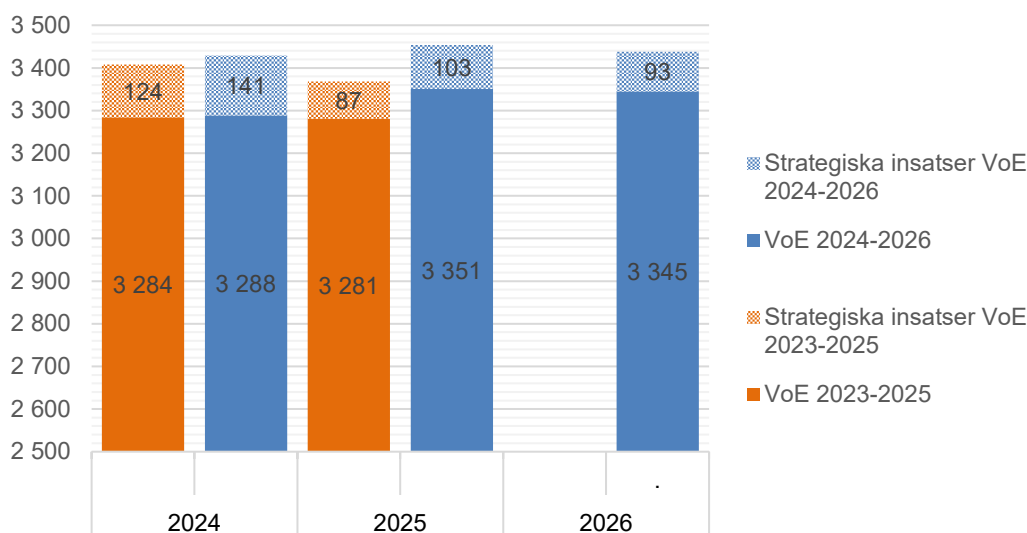
Av totala kostnader på den nationella nivån utgör en övervägande del bidrag till stift, församlingar och pastorat, exempelvis inom ramen för utjämningsystemet och den kyrkoantikvariska ersättningen. Dessa uppgår 2024 till 1 790 miljoner kronor.

Sammanlagda kostnads- och planeringsramar för de tre åren är summan av verksamhetens kostnader (tabell 4), kostnader för utjämningsystemet, inklusive kyrko- och kyrkoantikvariska bidrag och kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, (tabell 5). Sammanlagda ramar framgår av tabellen nedan:

TABELL 2 TOTALA KOSTNADSRAMAR

Belopp i mnkr	2024	2025	2026
Verksamhetens kostnader	1 639	1 653	1 629
Kostnader utjämningsystemet	1 330	1 341	1 348
Kostnader KAE	460	460	460
Totala kostnadsramar	3 429	3 454	3 438

I diagram 1 visas budgeterad kostnad per år i jämförelse med föregående årsplan. Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå anges som VoE.

DIAGRAM 1. TOTAL KOSTNADSRAM I JÄMFÖRELSE MED FÖREGÅENDE RAM

Kostnader i Verksamhet och ekonomi år 2024 uppgår till 3 429 miljoner kronor, vilket är 21 miljoner kronor högre än tidigare planering i Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2023–2025. Kostnaderna för 2025 är 86 miljoner kronor högre än tidigare planering och det beror bland annat på att ekonomiservice planeras att vara etablerat då. Strategiska insatser för perioden visas i tabell 3.

TABELL 3 STRATEGISKA INSATSER I PLANERINGSPERIODEN

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Försoningsprocess samiska folket	-1	-4	-4	-4	-4
Samverkan och digitalisering	-128	-73	-77	-32	-19
Digitalisering av valet	0	-5	-5	-2	-5
Nytt kyrkobokföringssystem	0	0	-10	-5	-5
En närvarande och synlig kyrka	0	-20	-15	-10	0
Färdplan klimat	-23	-8	-30	-50	-60
Summa	-152	-111	-141	-103	-93

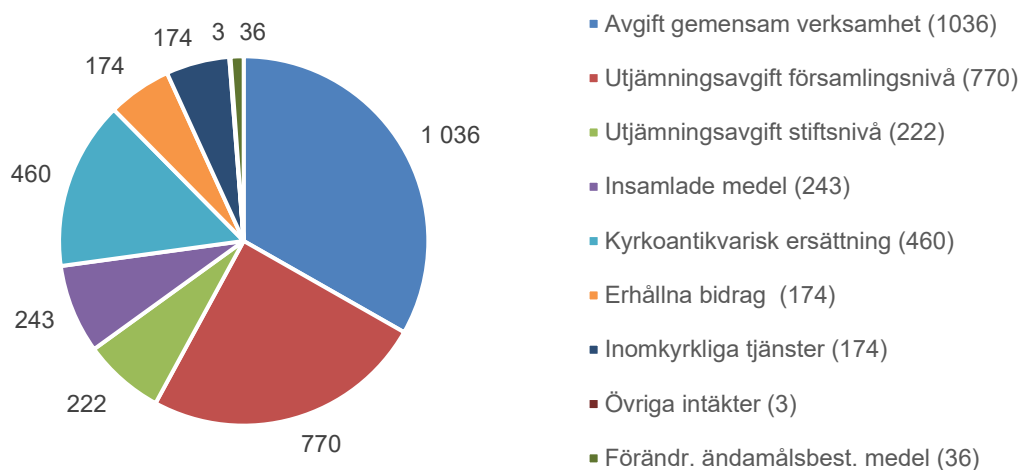
Åtaganden till det samiska folket omfattar totalt 40 miljoner kronor och sträcker sig över perioden 2022–2031.

I samverkan och digitalisering ingår både utveckling av löneservice och ekonomiservice och nettokostnaden av dessa tjänster. Vissa insatser inom samverkan och digitalisering övergår i förvaltning från och med 2023. Driftskostnader för gemensam nationell nätförbindelse och Microsoft 365 ingår därmed i den löpande verksamheten

från år 2023 och framåt. Från och med 2025 är den nationella nätförbindelsen finansierad med intäkter i budget. I samverkan och digitalisering ingår arbetet med att följa medlemmen år 2023 och 2024. Anslutningstakten till löneservice har saktat in och projektet nytt lönesystem pågår även under 2024. Klimatetapp 2 omfattar 200 miljoner kronor under perioden 2024–2027. I det ingår kostnader för specialister, incitamentsmedel, utbildning och innovation.

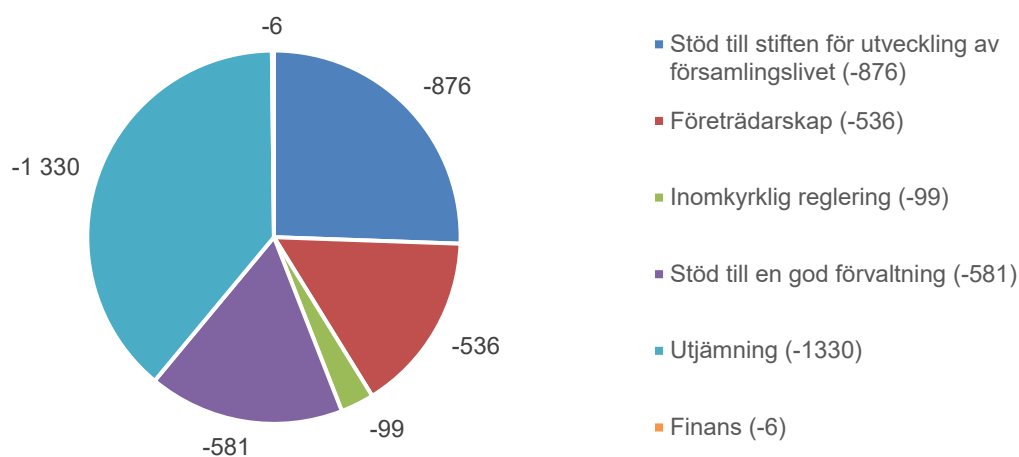
I budget 2024 ingår också 50 miljoner kronor till kyrkostyrelsens förfogande för beredskap.

DIAGRAM 2. FÖRDELNING AV TOTALA INTÄKTER ÅR 2024 EXKLUSIVE FINANSNETTO

Totala intäkter år 2024 inklusive intäkter från kyrkoantikvarisk ersättning, utjämningsavgifter samt förändring av ändamålsbestämde medel, men exklusive finansnetto uppgår till 3 118 miljoner kronor.

DIAGRAM 3. TOTALA KOSTNADER ÅR 2024 FÖRDELADE PER UPPDRAG

Totala kostnader i budget år 2024 uppgår till 3 429 miljoner kronor. Se även avsnitt 9 på sidan 31, där nettokostnad per uppdrag redovisas.

8.3 Resultaträkning

I tabell 4 redovisas den totala budgeten för den nationella nivån där samtliga intäkter och kostnader ingår, samt jämförelsesiffror från bokslut 2022 och budget 2023. Intäkter och kostnader för utjämning och kyrkoantikvarisk ersättning, KAE, netto redovisas på egen rad i resultaträkningen och specificeras i tabell 5.

TABELL 4 RESULTATRÄKNING

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Avgift gemensam verksamhet	981	1 008	1 036	1 059	1 076
Insamlade medel	259	218	243	271	292
Erhållna bidrag	199	190	174	179	189
Inomkyrkliga tjänster*	147	165	174	312	336
Övriga intäkter	21	3	3	5	3
Summa intäkter	1 607	1 584	1 630	1 825	1 895
Utveckl.samarbete/bistånd	-225	-315	-229	-226	-233
Övriga lämnade bidrag	-127	-107	-138	-163	-168
Externa kostnader	-574	-682	-771	-722	-657
Personalkostnader	-459	-479	-487	-531	-561
Avskrivningar	-14	-14	-14	-11	-9
Summa kostnader	-1 398	-1 598	-1 639	-1 653	-1 629
Utjämning och KAE**	-167	-246	-239	-233	-230
VERKSAMHETENS RESULTAT	41	-260	-247	-60	36
Exklusive strategiska insatser***	193	-149	-106	43	129
Finansnetto	-1 263	501	560	575	603
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	-100	-100
Förändr. ändamålsbest. medel	-71	35	36	38	22
Årets resultat	-1 392	176	249	453	561

*) I inomkyrkliga tjänster ingår löneservice, ekonomiservice och digital infrastruktur

**) KAE och utjämning beskrivs i tabell 5.

***) Verksamhetens resultat exklusive strategiska insatser i tabell 3.

Budgeten för åren 2024 och 2025 visar ett negativt verksamhetsresultat, vilket bland annat beror på strategiska insatser, beredskap 2024 och att det är kyrkoval 2025. År 2026 är budgeten i balans med högre intäkter från avgift gemensam verksamhet, insamling och övriga intäkter, samtidigt som de externa kostnaderna är lägre. Tabellen visar även verksamhetens resultat exklusive strategiska insatser och där framgår att budgeten är i balans år 2025 och 2026. Strategiska insatser ska finansieras av det gemensamma kapitalet.

Intäkter

Intäkten från avgift gemensam verksamhet är högre än tidigare år och ökar nominellt. Nivån på intäkten följer framtagna prognos för konjunkturen och medlemmarnas inkomster. Under perioden sker en tydlig förändring, där externa intäkter i form av insamling och ersättning för gemensamma tjänster ökar och blir en allt större del av intäkterna, vilket i sin tur ökar risken och kräver insatser för att upprätthålla.

Insamlade medel planeras öka med 49 miljoner kronor under perioden på grund av en ökad insamling inom Act Svenska kyrkan, framför allt som ett resultat av kännedomssatsningen. Nivån på de insamlade medlen är i början av perioden lägre än det starka insamlingsåret 2022.

Erhållna bidrag förväntas öka något under planeringsperioden, men nivån är lägre än 2022 och budgeterade bidrag 2023. Anledningen till den lägre nivån är lägre förväntade bidrag från Sida och andra institutionella givare.

Inomkyrkliga tjänster består till största del av ersättning för den gemensamma digitala infrastrukturen. Införandet av gemensamt kyrknät har försenats. För 2025 och 2026 förväntas intäkterna täcka driftskostnaderna för gemensamt kyrknät, vilket innebär 88 miljoner kronor respektive 93 miljoner kronor för de två åren. I inomkyrkliga tjänster ingår även Svenska kyrkans löneservice. Dessa ökar, men anslutningstakten är lägre än tidigare planering. För 2025 och 2026 tillkommer också intäkter för den nya tjänsten Svenska kyrkans ekonomiservice med 35 miljoner kronor respektive 55 miljoner kronor.

Övriga intäkter är budgeterade i filialer i utlandet och i samband med kyrkovalet.

Kostnader

Lämnade bidrag för utvecklingssamarbete/bistånd ligger på samma nivå under hela perioden och på samma nivå som utfall 2022. År 2024 ingår bidrag till Lutherska världsförbundet för husbyggnadsprojekt i Jerusalem på 7,5 miljoner kronor som finansieras med den gemensamma avgiften.

I övriga lämnade bidrag ingår anslag inom Färdplan för klimatet på sammanlagt 132 miljoner kronor för planeringsperioden. Ekumeniska anslag sjunker under perioden. Anslag till utlandsförsamlingar ökar i och med övergången till lokalanställd personal, men personalkostnader minskar med motsvarande belopp. Kyrkomötets mandatstöd är anpassat till ett högre kostnadsläge.

Externa kostnader består till största del av köpta tjänster och systemkostnader bland annat inom Samverkan och digitalisering. Införandet av gemensamt nationellt kyrknät är försenat och beräknas inte vara fullt infört förrän 2026, med en beräknad driftskostnad på 93 miljoner kronor. Driftskostnader för Microsoft 365 beräknas till 38 miljoner kronor per år från och med 2024. Förvaltningskostnaden av Public 360 ökar till 4 miljoner kronor per år. Förseningen av ett nytt lönesystem har medfört försening av anslutning av kunder och försening av effektivare arbetssätt vilket i sin tur ger ökade kostnader med 25 miljoner kronor år 2024.

I övriga externa kostnader ingår 50 miljoner kronor till kyrkostyrelsens förfogande för beredskap år 2024. Kostnaderna påverkas också av att utvecklingen av ett nytt kyrkobokföringssystem flyttar fram från år 2024 till 2025 och 2026. Dessutom genomförs den strategiska kommunikationsinsatsen En närvarande och synlig kyrka under planeringsperioden. Kostnader i samband med kyrkovalet följer en fyraårscykel och köpta tjänster och kommunikationskostnader är högre under kyrkovaletsåret 2025. Hyran för kansliets lokaler ökar efter renovering.

Personalkostnader ökar under planeringsperioden. Ekonomiservicetjänsten beräknas gå i drift 2025 och i budget tillkommer 60 tjänster under perioden. Inom den internationella verksamheten fortsätter det strategiska arbetet med ökad närvaro i programländer under perioden. Det innebär att bemanningen förändras genom fler utsända, fler lokalt anställda i programländer och färre i Uppsala. Inom utlandskyrkan har en inriktning om fler lokalanställda gjort att personalkostnaderna minskar under perioden.

Utjämning och kyrkoantikvarisk ersättning

Utjämningsystemet är underfinansierat med 239 miljoner kronor genom att intäkterna är lägre än kostnaderna. Intäkter 2024 budgeteras till 991 miljoner kronor och kostnader, exklusive kyrkunderhållsbidrag, budgeteras till 1 230 miljoner kronor. Utöver det anslås kyrkunderhållsbidrag på 100 miljoner kronor som finansieras av avkastningen från det gemensamma kapitalet. Den nationella nivån finansierar således 339 miljoner kronor av det totala utjämningsystemet, delvis av det gemensamma kapitalet.

I en framtida krympande ekonomi och med ökade socioekonomiska utmaningar blir betydelsen av utjämningsystemet större för församlingar och pastorat, men finansieringen blir också svårare. En utvärdering av utjämningsystemet och dess finansiering är beslutad av kyrkomötet och ska genomföras 2027. Intäkter och kostnader för utjämningsystemet presenteras i tabell 5.

Det statliga bidraget om 460 miljoner kronor för kyrkoantikvarisk ersättning används till församlingarnas renovering av kyrkobyggnader. Nivån på det statliga bidraget är densamma som tidigare år.

TABELL 5 FÖRKLARING AV UTJÄMNING OCH KAE

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Utjämningsavgifter församlingsnivå	730	755	770	780	788
Utjämningsbidrag församlingsnivå	-826	-851	-865	-875	-883
Resultat församlingsnivå	-96	-95	-95	-95	-95
Utjämningsavgift stiftsnivå*	294	215	222	228	231
Utjämningsbidrag stiftsnivå	-365	-365	-365	-365	-365
Resultat stiftsnivå	-71	-150	-144	-138	-135
NETTORESULTAT UTJÄMNING	-167	-246	-239	-233	-230
Intäkter kyrkoantikvarisk ersättning	428	460	460	460	460
Kostnader kyrkoantikvarisk ersättning	-428	-460	-460	-460	-460
Nettoresultat KAE	0	0	0	0	0
Resultat utjämning och KAE	-167	-246	-239	-233	-230

*) Utdelning från prästlönetillgångarna

Prognosen för medlemsintäkter grundar sig på skatteunderlagets utveckling inkomståren 2022–2024 med hänsyn tagen till bedömd medlemsutveckling. Den utgår från Sveriges Kommuner och Regioners bedömning i april 2023. Kyrkoavgiftssatserna har antagits ligga kvar på 2023 års nivå.

Finansnetto

Budgeterad intäkt från kapitalförvaltningen motsvarar avkastningsmålet på 3 procent över inflationsnivån. Inflationen var 8,0 procent enligt Riksbankens penningpolitiska rapport från mars 2023, men enligt försiktighetsprincipen budgeteras intäkten utifrån Riksbankens inflationsmål som är 2 procent för hela planeringsperioden. Sveriges Kommuner och Regioner och Konjunkturinstitutet räknar i de senaste prognoserna att inflationen kommer att vara nära målet på 2 procent i början av 2024.

Kyrkokansliets byggnad, som ägs av det helägda dotterbolaget Svenska kyrkans Förvaltnings AB, är under renovering. Den tekniska livslängden på installationer bör-

jar nå sitt slut och kanslilokaler anpassas samtidigt så att den nationella nivåns verksamhet ska kunna inrymmas i egna fastigheter och därmed inte hyra externa lokaler. Utgifterna för renoveringen belastar bolaget, men finansieringen görs från den nationella nivån inom likviditetsförvaltningen. Framtida kostnader i form av högre hyra kommer att belasta den nationella nivån och är med i budget.

TABELL 6 FINANSFÖRVALTNING

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Övriga intäkter	4	0	0	0	0
Finansnetto	-1 263	501	560	575	603
Kostnader	-4	-6	-6	-6	-6
Resultat	-1 264	495	554	569	597

8.4 Kassaflödesbudget

Kassaflödesbudgeten, som liknar den kassaflödesanalys som återfinns i årsredovisningen, visar kassaflödet över planeringsperioden. Det är en budget och en bästa uppskattning för att hålla en jämn likviditet under perioden och ger en möjlighet att planera förvaltningen, då delar av kapitalets avkastning finansierar verksamheten.

TABELL 7 KASSAFLÖDESBUDET

Belopp i mnkr	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	176	249	453	561
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Avkastning kapitalförvärv återinvesteras	-501	-560	-575	-603
Avskrivningar	14	14	11	9
Övriga poster	-30	-30	-30	-30
Kassaflöde från löpande verksamhet				
Ökning/ minskning av kortfristiga poster	0	0	0	0
Utnyttjad checkräkningskredit	0	0	0	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	-340	-327	-141	-63
Investeringsverksamhet				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-10	-10	-10	-10
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	-5	-5	-5	-5
Förs. av finansiella anläggningstillgångar	136	342	156	78
Kassaflöde från investeringsverksamhet exkl likv.förv	121	327	141	63
Årets kassaflöde	-219	0	0	0
Kassa och bank vid årets början disponibelt för nationell nivå	219	0	0	0
Kassa och bank vid årets slut	0	0	0	0

8.5 Eget kapital och mål för eget kapital

Församlingar i Svenska kyrkan är centrala, där firas gudstjänst, där bedrivs undervisning och där utövas diakoni och mission. För att församlingar och pastorat även i framtiden ska kunna utföra sitt grundläggande uppdrag med minskade ekonomiska resurser är det angeläget att långsiktigt säkra stödet till församlingar och pastorat för tider av nya förutsättningar och behov.

Det nationella egna kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska insatser för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv. Det egna kapitalet uppgår vid ingången av 2023 till 10,2 miljarder kronor och utgörs till största del av det gemensamma kapitalet.

Kyrkomötet 2021 beslutade att målvärdet för eget kapital ska vara minst 10 miljarder kronor med årlig uppräknings för inflation. Under 2022 var inflationen mycket hög samtidigt som börserna hade en kraftig nedgång. Detta medförde att det fria egna kapitalet inte nådde målvärdet, utan var 1 078 miljoner kronor lägre än mål för eget kapital vid ingången av 2023.

TABELL 8 FRITT EGET KAPITAL

Belopp i mnkr	UB 2022	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Fritt eget kapital*	10 155	10 581	11 033	11 595
Lägsta nivå fritt eget kapital	11 234	11 917	12 155	12 398
Skillnad mot lägsta nivå	-1 078	-1 336	-1 122	-804

*I det egna kapitalet ingår ännu inte realiserade värdeökningar inom kapitalförvaltningen. Vid bokslut 2022 uppgick de realiserade värdeökningarna till 2 942 miljoner kronor.

Avkastningsmålet är dock långsiktigt och ska ses som ett snitt över tio år så möjligheten att i framtiden återställa det egna kapitalet är goda förutsatt att verksamheten inte drivs med underskott som måste täckas med avkastning från kapitalet. Avkastningen från kapitalet ska, enligt tidigare beslut, finansiera kyrkunderhållsbidraget om 100 miljoner kronor per år. Därutöver finansierar avkastningen de strategiska insatserna under planperioden som redovisas i tabell 3. Det är av vikt att nivån på de strategiska insatserna är på en långsiktigt hållbar nivå, så att inte det gemensamma kapitalet urholkas.

I diagram 4 nedan redovisas hur marknadsvärdet och mål för eget kapital har utvecklats i förhållande till varandra under den senaste tioårsperioden. Diagrammet visar att värdet på kapitalet legat över målet de senaste tio åren, trots att målet för eget kapital höjdes 2016 och 2021, men efter bokslutet 2022 ligger nivån 1 078 miljoner under målet.

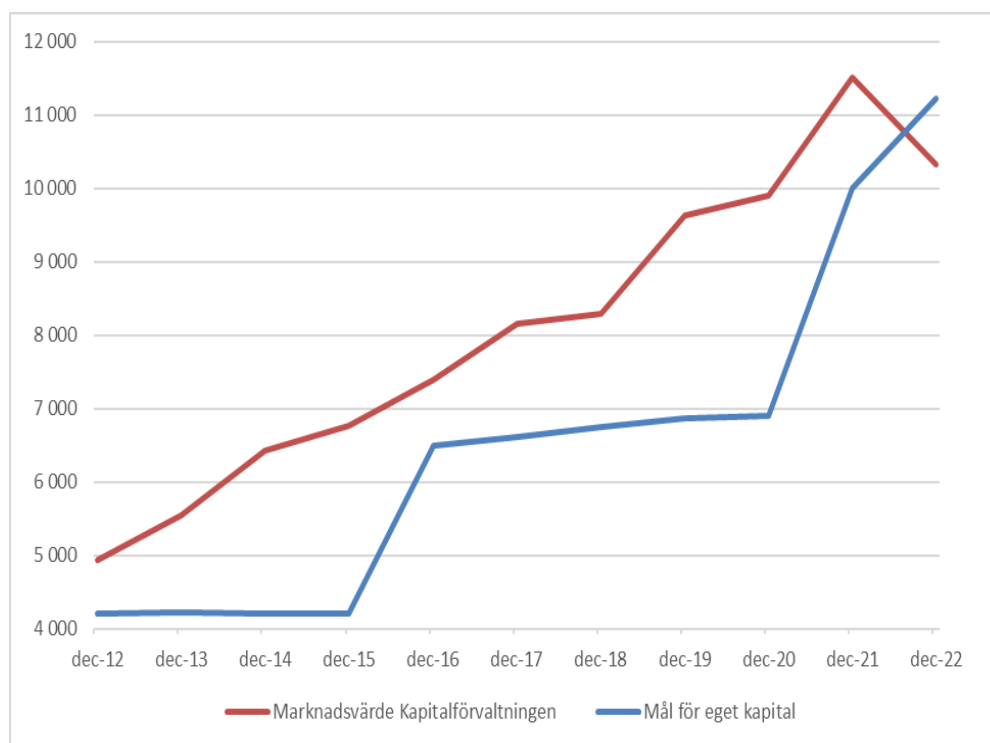
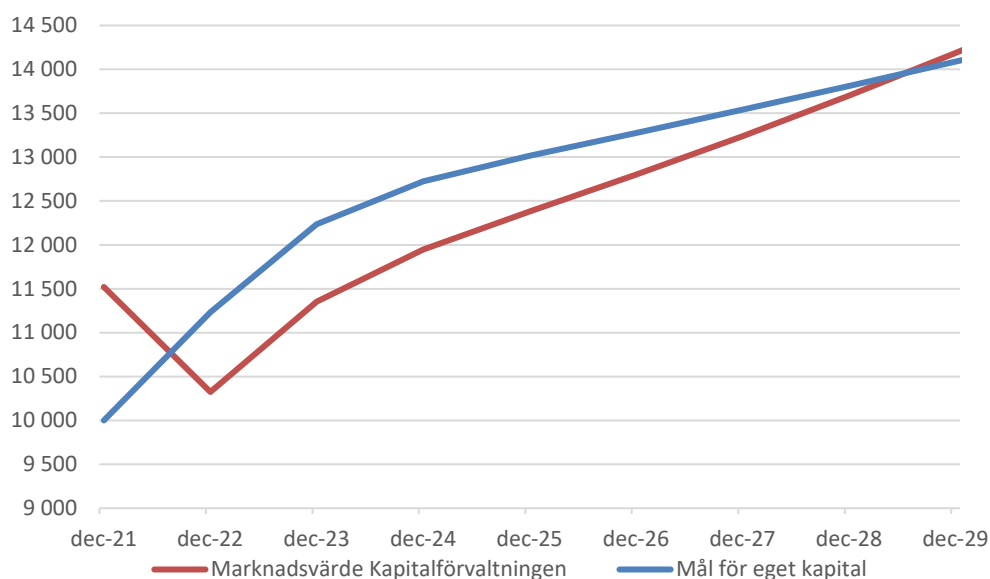

Diagram 5 visar en beräkning för hur mål för eget kapital och marknadsvärde kan utvecklas framöver där mål för eget kapitalet är i balans 2029. Beräkningen är gjord med följande antaganden:

- ◆ Kapitalförvaltningen klarar avkastningskravet + 3% real avkastning (3% + inflation)
- ◆ KPI enligt prognos från Riksbanken i maj 2023 (2023: 8,4%, 2024: 4,0%, 2025: 2,3%), därefter 2,0% per år.
- ◆ Ett uttag om 100 miljoner kronor till kyrkunderhållsbidraget görs varje år
- ◆ Ytterligare uttag om 100 miljoner kronor från avkastningen till finansiering av strategiska insatser varje år

DIAGRAM 5. PROGNOIS FÖR MÅL FÖR EGET KAPITAL OCH MARKNADSVÄRDE 2021–2029

8.6 Ändamålsbestämda medel

Tabell 9 visar beräknade ändamålsbestämda medel per 31 december respektive år.

TABELL 9 ÄNDAMÅLSBESTÄMDA MEDEL

Belopp i mkr	UB 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Internationell mission och diakoni	191	158	125	95	82
Arbete bland svenskar i andra länder	55	54	51	42	33
Övriga verksamheter	27	27	26	26	26
Utgående balans	273	181	201	163	141

Act Svenska kyrkan planerar att använda ändamålsbestämda medel så att de minskar mot slutet av planeringsperioden.

9 Ekonomisk plan per uppdrag

9.1 Ekonomisk plan per uppdrag med undernivåer

I tabell 10 visas nettokostnad (kostnader minus externa intäkter) per uppdrag, vilket visar hur mycket avgiften för gemensam verksamhet (7-öringen) ska finansiera. Viss verksamhet, såsom Act Svenska kyrkan och kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) finansieras till stor del av externa intäkter och därför är nettokostnaden låg. Resultaträkning för kyrkostyrelsens internationella råd och kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet visas i tabell 12 och 13.

TABELL 10 NETTOKOSTNAD PER UPPDRAG

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Stöd till stiftens för utveckling av församllingslivet					
Utbildningsinstitutet	-57	-53	-59	-60	-62
Svenska kyrkan i utlandet	-77	-85	-73	-73	-73
Diakonal utveckling, forskning, lärande och undervisning, kulturarv (KAE), hållbarhet m.m.	-144	-162	-244	-199	-198
	-278	-299	-376	-332	-333
Företräderskap					
Internationell mission och diakoni	-94	-97	-42	-15	-15
Ks förfogandemedel Act Svenska kyrkan	0	-45	0	0	0
Ekumenisk samverkan, påverkansarbete m.m.	-71	-69	-71	-80	-73
	-166	-211	-113	-95	-88
Stöd till en god förvaltning					
Gemensamma funktioner	-280	-290	-315	-220	-207
Juridiskt stöd, fastighetsstöd, arkiv m.m.	-57	-101	-98	-83	-82
	-337	-391	-413	-303	-289
Inomkyrklig reglering					
Kyrkovalet	-4	-20	-35	-48	-11
Kyrkans böcker, kyrkomöte, kyrkostyrelse, råd m.m.	-58	-60	-65	-64	-61
	-61	-81	-99	-112	-72
Utjämnning och Finans					
Utjämnning	-263	-346	-339	-333	-330
Finansförvaltning	-1 269	495	554	569	597
	-1 531	149	215	236	267

Stöd till stiftens för utveckling av församllingslivet

Uppdraget avser verksamhetsutveckling inom den grundläggande uppgiften i Sverige och utlandet inom forskning och analys, lärande och undervisning, diakonal utveckling, hållbarhetsfrågor och utbildning för tjänst i Svenska kyrkan.

Kostnaderna för Svenska kyrkans utbildningsinstitut ökar under perioden på grund av utökad verksamhetsinsats och Svenska kyrkans bidrag till kyrkomusikerutbildningar.

Verksamhetens nettokostnad för Svenska kyrkan i utlandet är i nivå med tidigare år, exklusive pandemistöd. Kostnaderna för underhåll av utlandsfastigheter är lägre än tidigare. En resultaträkning för kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet redovisas i tabell 13.

Här ingår även kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) men nettokostnaden är noll kronor då den finansieras av bidrag om 460 miljoner kronor från staten. KAE ingår i kostnaden för Stöd till stiftens för utveckling av församlingslivet i diagram 3 på sidan 23.

I kostnader för övrigt stöd till stiftens för utveckling av församlingslivet ingår *Etapp 2 färdplan för klimatet* som omfattar 200 miljoner kronor under perioden 2024–2027. I det ingår kostnader för specialkompetens, incitamentsmedel, utbildning och innovation enligt tabell 11 nedan.

TABELL 11 KLIMATETAPP 2

Belopp i mnkr	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026	RAM 2027	Totalt
Specialister	10	21	21	21	
Incitamentsmedel	10	16	25	27	
Verksamhetsmedel utbildning och liknande	4	5	5	5	
Projektmedel och innovation/ utveckling	4	5	6	4	
Nationell nivå	2	3	3	3	
	30	50	60	60	200

Dessutom finns kostnader för digitalisering av stöd till den grundläggande uppgiften, forskarskola och projektet rörande nya psalmer. Under perioden genomförs också strategiska kommunikationsinsatser inom projektet En närvarande och synlig kyrka och insatser för att följa medlemmen. År 2024 finns 50 miljoner kronor till kyrkostyrelsens förfogande för beredskap.

För åtaganden till det samiska folket avsätts 4 miljoner kronor per år under en tioårsperiod.

Företräderskap

Uppdraget innefattar ekumenisk samverkan, påverkansarbete och internationell mission och diakoni som samordnas genom Act Svenska kyrkan.

Nettokostnaden för internationell mission och diakoni är lägre än utfall 2022 och budget 2023. Kostnaden minskar under planeringsperioden eftersom internationell mission och diakoni förväntas finansieras av externa medel i större utsträckning än tidigare. För 2022 och 2023 beviljades Act Svenska kyrkan 20 miljoner kronor extra per år. Dessutom finns 45 miljoner kronor i kyrkostyrelsens förfogandemedel till Act Svenska kyrkan 2023 för att ersätta eventuellt uteblivna bidrag. En resultaträkning för kyrkostyrelsens internationella råd redovisas i tabell 12.

I uppdraget ingår stöd till ekumeniska internationella samarbetsorganisationer och samarbetskyrkor med 14 miljoner kronor i lämnade bidrag 2024. En kyrkovalskampanj planeras till valåret 2025.

Stöd till en god förvaltning

Uppdraget omfattar verksamhet som genom samverkan och digitalisering ger verktyg för den grundläggande uppgiften och gemensamma administrativa arbetssätt som möjliggör hållbara och kostnadseffektiva lösningar. Fastighetsförvaltning, arkiv och juridiskt stöd ingår också i stöd till en god förvaltning.

Kostnaden för gemensamma funktioner ökar 2024 och minskar sedan under planeringsperioden. Förseningen av ett nytt lönesystem innebär att kostnaden för projektet är 25 miljoner kronor högre för 2024 än 2023. Förseningen påverkar även löneservicetjänsten, vilken innebär en lägre produktion och ett negativt resultat för hela

perioden. Införandet av gemensamt kyrknät ger 20 miljoner kronor högre driftskostnader 2024. Från 2025 täcks driftskostnaderna för detta av en intäkt som antas vara lika stor som driftskostnaden.

Kostnader för övrigt stöd till en god förvaltning är högre i början av planeringsperioden på grund av att utveckling av ett nytt kyrkobokföringssystem planeras med 10 miljoner kronor 2024 och 5 miljoner kronor 2025 och 2026. Driftsättning av systemet planeras till efter kyrkovalet 2025. Dessutom är kostnaderna högre 2024 på grund av återflytt till kansliets nyrenoverade lokaler.

Kyrklig reglering

Uppdraget inkluderar verksamhet för Svenska kyrkans styrorgan och genomförande av kyrkoval. Kvalitetssäkring av Svenska kyrkans gudstjänstböcker, utveckling av kyrkoordningen samt Svenska kyrkans bestämmelser ingår också i uppdraget.

Kostnader för valarbetet varierar i en fyraårscykel. Den digitala satsningen inför valet år 2025 har delvis flyttats fram till 2025 och 2026. I uppdraget ingår kyrkomötets verksamhet där mandatstödet, som också varierar i fyraårscyklar, bidrar till en högre kostnad 2024 och 2025.

Arbetet med att utveckla och förnya psalmer budgeteras med 5 miljoner kronor per år och fortsätter efter planeringsperioden.

Utjämningsystemet

Utjämningsystemet är inriktat på att bidra till utjämning av strukturella och ekonomiska olikheter mellan enheter i Svenska kyrkan, för att skapa förutsättningar för så likvärdig verksamhet över hela landet som möjligt. Tabell 5 visar hur stor del av utjämningsystemet som finansieras av den nationella nivån.

Finansförvaltning

Budgeterad intäkt från kapitalförvaltningen motsvarar avkastningsmålet på 3 procent över inflationsnivån. Inflationen var 8,0 procent enligt Riksbankens penningpolitiska rapport från mars 2023, men enligt försiktighetsprincipen budgeteras intäkten utifrån Riksbankens inflationsmål som är 2 procent för hela planeringsperioden.

9.2 Utbetalningar till stift och församlingar

Utöver utjämningsbidrag och kyrkoantikvarisk ersättning planeras utbetalningar till stift och församlingar inom *Etapp 2 färdplan för klimatet*.

TABELL 12 UTBETALNINGAR TILL STIFT OCH FÖRSAMLINGAR

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Utjämningsbidrag församlingsnivå	-826	-851	-865	-875	-883
Utjämningsbidrag stiftsnivå	-365	-365	-365	-365	-365
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	-100	-100
Kyrkoantikvarisk ersättning	-428	-460	-460	-460	-460
Klimatsatsning	-23	-8	-28	-47	-57
Social hållbarhet	-5	-4	0	0	0
Totala utbetalningar	-1 746	-1 788	-1 818	-1 848	-1 865

9.3 Sammanfattning ekonomi för kyrkostyrelsens internationella råd och kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet

TABELL 13 RESULTAT KYRKOSTYRELSENS INTERNATIONELLA RÅD

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Insamlade medel	212	198	223	251	272
Erhållna bidrag	172	180	165	173	183
Övriga intäkter	8	1	0	0	0
Förändr. ändamålsbest. medel	-37	34	33	30	13
Summa intäkter	355	413	421	454	467
Utveckl.samarbete/bistånd	-225	-270	-229	-226	-233
Övriga lämnade bidrag	-6	-3	-3	-3	-3
Externa kostnader	-109	-118	-112	-114	-114
Personalkostnader	-110	-120	-119	-126	-132
Avskrivningar	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-451	-511	-464	-469	-482
VERKSAMHETENS RESULTAT	-95	-98	-43	-15	-15
Resultat *	-95	-98	-43	-15	-15

*) År 2022 och 2023 finns 20 miljoner kronor extra medel från kyrkostyrelsen med anledning av pandemin.

Intäkter från insamlade medel förväntas öka med 49 miljoner kronor under planeringsperioden, framför allt som ett resultat av kännedomssatsningen. Erhållna bidrag förväntas öka något under perioden men nivån på bidragen är lägre än 2022 och de budgeterade erhållna bidragen 2023. Anledningen till den lägre nivån är lägre bidrag från Sida och andra institutionella givare.

Lämnade bidrag för utvecklingssamarbete/bistånd ligger på samma nivå under hela perioden och på samma nivå som utfall 2022. År 2024 ingår bidrag till Lutherska världsförbundet för husbyggnadsprojekt i Jerusalem på 7,5 miljoner kronor som finansieras med den gemensamma avgiften. Anledningen till att budget 2023 är markant högre är utfall 2022 och budget 2024–2026 är att större delen av anslaget till husbyggnadsprojektet ligger i budget 2023. Dessutom förväntas medel till Ukraina som samlades in 2022 utbetalas under 2023. De högre anslagen 2023 speglas i de förväntade högre intäkterna från institutionella givare.

Externa kostnader förväntas hålla samma nivå, men personalkostnader ökar under planeringsperioden. Det strategiska arbetet med ökad närvaro i programländer fortsätter under perioden. Det innebär att bemanningen förändras genom fler utsända, fler lokalt anställda i programländer och färre i Uppsala.

Uttaget av de ändamålsbestämda medlen förväntas minska i slutet av planeringsperioden.

TABELL 14 RESULTAT RÅDET FÖR SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Belopp i mnkr	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	RAM 2025	RAM 2026
Insamlade medel	37	9	9	9	9
Erhållna bidrag	3	7	6	3	3
Övriga intäkter	3	2	2	2	2
Förändr. ändamålsbest. medel	-34	1	3	8	9
Summa intäkter	9	19	20	22	23
Utveckl.samarbete/bistånd	0	0	0	0	0
Övriga lämnade bidrag	-25	-42	-49	-56	-57
Externa kostnader	-17	-12	-13	-13	-13
Personalkostnader	-37	-35	-21	-16	-16
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1	-1
Summa kostnader	-81	-90	-84	-86	-87
VERKSAMHETENS RESULTAT	-72	-71	-64	-64	-64
Nationell fastighetsfinansiering	-7	-15	-10	-10	-10
Resultat *	-80	-86	-74	-74	-74

*) År 2022 och 2023 har kyrkostyrelsen avsatt 7,5 miljoner kronor extra med anledning av pandemin.

År 2024 planeras ett uttag ur Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet för att bidra till finansieringen av verksamhetens kostnader. År 2025 och 2026 kommer i stället testamentes-intäkter som avsattes som ändamålsdestinerade medel år 2022, att nyttjas.

Genom den påbörjade inriktningen mot fler lokalanställningar och ekumenisk samverkan är personalkostnader för utsänd personal sänkta från och med 2022 och i stället ökar anslagen till församlingar.

För att få en långsiktig planering av fastighetskostnader löper dessa över en femårsperiod där de första tre åren ingår i verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026. Budgeten för planerat underhåll sänks till 10 miljoner kronor per år. Totalt för femårsperioden 2024–2028 finns 50 miljoner kronor i budget.

Bilaga Omvärldsbeskrivning

Varje tid ställer Svenska kyrkan inför teologiska, ekonomiska och organisatoriska utmaningar som påkallar en kontinuerlig reflektion kring relationen mellan de förändrade villkoren och den givna kallelsen att i ord och handling räcka evangelium. Denna rapport tecknar en bild av de övergripande trender som bedöms vara av särskild betydelse för Svenska kyrkan under det senaste året. Detta är en av de mest dramatiska och omvälvande perioderna i Europas efterkrigshistoria, starkt präglad av ett förödande krig i vårt närområde.

Omvärldsbeskrivningen är indelad i tre avsnitt. Det första fokuserar den globala, transnationella kontexten; det andra den nationella och det tredje hur Svenska kyrkans verksamhet formar och formas av dessa globala och nationella sammanhang. Det faktum att alla delar av världen direkt eller indirekt, på gott och på ont, påverkar varandra är globaliseringens själva väsen. Av vikt är därför att notera att dessa sammanhang överlappar varandra och bara kan särskiljas av analytiska skäl. Det globala och det regionala kan inte förstås som olika, av varandra oberoende, lokaliteter. Globalt, nationellt och kyrkligt bör snarare ses som olika *dimensioner* av en och samma verklighet. Globala processer blir begripliga i relation till sina lokala återverkningar och uttryck på samma sätt som nationella och lokala sammanhang inkorporerar och uttrycker globala processer. Det som ryms i världen ryms också i kyrkan. Allt från ekonomiska kriser och klimatförändringar till flyktingströmmar och teknologiska innovationer återspeglas i kyrkans värld och blir en del av den.

Den globala kontexten

Rysslands invasion av Ukraina

I gryningen den 24 februari 2022 inledde Ryssland ett fullskaligt invasionsförsök av Ukraina. Invasionen var en dramatisk eskalering, av det lågintensiva krig som pågått i östra Ukraina sedan 2014.¹ Redan någon vecka efter invasionen stod det klart att den promenadseger som de ryska beslutsfattarna hade hoppats på skulle utebli. Under de senaste tre årtiondena, och i synnerhet sedan Rysslands olagliga annektering av Krimhalvön 2014, har den nationella ukrainska identiteten vuxit sig starkare.² Denna identitet omfattar i allt högre grad även ukrainare med rysk bakgrund eller med ryska som modersmål. Det står klart att de ryska makthavarna underskattat den ukrainska arméns förmåga, beslutsamhet och stridsmoral. En annan uppenbar missräkning från rysk sida var att EU och västmakterna skulle agera så samstämt och att det militära stödet skulle bli så starkt. Den invasion, eller, som Putin valt att kalla det, den ”militära specialoperation” som han hade hoppats skulle vara snabbt avklarad, har utvecklats till ett fullskaligt och segdraget krig som i vår del av världen bara kan jämföras med världskrigens fasor och förstörelse.

Den ryska invasionen av Ukraina har kommit att få genomgripande effekter på det säkerhetspolitiska området i hela världen. Den har också kommit att påverka många andra globala frågor, som till exempel ekonomi, matproduktion och klimatarbete, och genomsyrar därmed hela årets omvärldsbeskrivning.

---

¹ <https://www.globalis.se/Konflikter/Europa/ukraina>

² <https://www.csis.org/analysis/russias-war-ukraine-identity-history-and-conflict>

Klimatförändringarna eskalerar och den biologiska mångfalden hotas

2021 utlyste FN:s generalsekreterare klimatnödläge för mänskligheten (*code red for humanity*)³ i sin sammanfattning av FN:s klimatpanels (IPCC) analysrapport.⁴ Rapporten har kartlagt det växande behovet av stöd till anpassning, omfattande humanitär hjälp, ersättning för förluster och skador, samt långsiktigt stöd till återhämtning för samhällen som drabbats till följd av översvämningar, torka och skogsbränder.⁵

Efter de misslyckade förhandlingarna under COP25 i Madrid 2019, var förväntningarna höga på COP26 i Glasgow 2021. Men trots höga ambitioner var resultaten som levererades långt ifrån tillräckliga.⁶ I augusti 2022 undertecknade USA:s president Joe Biden ett historiskt reformpaket som omfattar bland annat stora satsningar på en grön energiomställning och åtgärder mot torka och vattenbrist. För att lagen skulle gå igenom krävdes eftergifter till fossilindustrin. Icke desto mindre är klimatpaketet (under namnet *inflation reduction act*) den första större klimatlagstiftningen som har tagit sig igenom senaten på 40 år.⁷

Vartannat år ger WWF ut sin rapport *Living Planet Report*, där forskare granskar tillståndet för jordens både land- och vattenlevande ryggradsdjur. Årets rapport visar att populationerna av vilda ryggradsdjur i genomsnitt har minskat med 69 procent mellan åren 1970 och 2018. Huvudorsakerna till denna utveckling är markomvandling, ändrad havsanvändning och överexploatering av djur. Om den globala uppvärmningen överstiger två grader uppskattar forskarna att hela 99 procent av världens korallrev kan försvinna, vilket påverkar en mängd arter som lever där. Även flera svenska arter, till exempel tumlare, ål och olika sjöfåglar, nämns i *Living Planet Report*. När det gäller ryggradsdjur i svenska hav har flera arter rödlistats eftersom deras utbredningsområden har minskat och för att de påverkas av bottentråkning. Miljögifter, övergödning, överfiske och bifångst är andra hot. När ekosystemen rubbas och till exempel ålgräsängar försvinner påverkas många arter.⁸

Östersjön är redan sedan tidigare ett ekosystem i kris på grund av övergödning, utsläpp av tungmetaller och den ojämna saltnivån. I september 2022 uppstod en läcka, med all sannolikhet ett resultat av ett sabotage kopplat till det pågående kriget i Ukraina, på gasledningarna Nord Stream 1 och 2. Gasutsläppet från Nord Stream kan komma att bidra med ytterligare problem för det marina livet – framför allt torsken.⁹

Det humanitära finansieringsgapet ökar

2022 blev ännu ett år där antalet människor i behov av livsnödvändigt stöd ökade dramatiskt. Invasionen av Ukraina, som bland annat påverkat den globala ekonomin samt spannmålsexporten, har ytterligare bidragit till att fattigdom och extrem hunger ökat dramatiskt i världen. Fram till covid-19 pandemins utbrott hade antalet människor i extrem hungersnöd minskat successivt sedan slutet på 1990-talet. Mot slutet av 2022 beräknar FN att mer än 300 miljoner människor behöver humanitär hjälp, inklusive 50 miljoner som hotas av svält.¹⁰ På bara två år har antalet människor som hotas

³ <https://news.un.org/en/story/2021/08/1097362> (hämtat 2022-09-20).

⁴ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/> (hämtat 2022-09-20).

⁵ <https://www.smhi.se/nyhetsarkiv/nu-finns-sammanfattningen-av-ipcc-s-rapport-effekter-anpassning-och-sarbarhet-pa-svenska-1.184800> (hämtat 2022-09-20).

⁶ <https://climateactiontracker.org/press/Glasgows-one-degree-2030-credibility-gap-net-zeros-lip-service-to-climate-action/> (hämtat 2022-09-20).

⁷ Joe Bidens klimatpaket historiskt och kritiserat - DN.SE

⁸ <https://www.havet.nu/ryggradsdjuren-har-minskat-med-69-procent-pa-50-ar> (hämtat 2022-10-17).

⁹ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/torsken-hotad-efter-utslappet-ah-nej-inte-detta-ocks-a> (2022-11-21).

¹⁰ <https://www.wfp.org/global-hunger-crisis> (hämtat 2022-10-11).

av svält mer än fördubblats, från 135 miljoner i 53 länder till 345 miljoner människor i 82 länder.¹¹ Väpnad konflikt är fortfarande den främsta orsaken till humanitära behov och antalet beväpnade konflikter har ökat.¹² Klimatrelaterade katastrofer fortsätter att öka och förvärrar för de som redan är utsatta och skapar allt oftare nya humanitära kriser. Den globala ekonomin och effekterna av pandemin är också bidragande orsaker.¹³ Trots att den humanitära finansieringen har fortsatt att öka har lösningar till orsakerna bakom kriserna inte hittats och därmed har antalet människor med humanitära behov ökat dramatiskt. 2022 beräknas det humanitära finansieringsgapet återigen slå nytt rekord.

De regioner med högsta antalet krisdrabbade är Mellanöstern, Nordafrika, Öst-, Väst- och Centralafrika, framför allt på grund av beväpnade konflikter. Behoven har dock också ökat i Asien och Centralamerika, och även Europa i och med kriget i Ukraina. I slutet på augusti drabbades Pakistan hårt av översvämningar där det beräknas att 8,6 miljoner människor kommer att behöva matförnödenheter och minst 7,9 miljoner människor har tvångsförflyttats pga. förstörelsen orsakad av översvämningarna.¹⁴ Det globala antalet människor som tvingats fly beräknas idag vara mer än 100 miljoner (år 2021 låg siffran på 83 miljoner).

Kraftigt ökade humanitära behov parallellt med en global ekonomisk depression skapar en svåröverblickbar negativ spiral som gör att världen står inför sin största humanitära utmaning någonsin, med överblickbara konsekvenser också på migrationsområdet. Den politiska viljan hos världens ledare att åstadkomma kraftfulla gemensamma lösningar och investera resurser för att hantera globala utmaningar blir avgörande. ACT-alliansen med sina lokalt förankrade medlemmar över hela världen har en viktig roll att spela för att både driva fram politiskt stöd för dessa åtgärder, generera resurser för insatser och koordinera humanitärt arbete.

År 2021 var det globala biståndet 179 miljarder dollar, dvs. 0,33 procent av givarländernas BNI. Andelen var något högre än före pandemin men oförändrad från 2020 och långt ifrån åtagandet om 0,7 procent. Vaccinationer stod för den största delen av ökningen 2021. De EU-länder som är medlemmar i *Development Assistance Committee* (DAC)¹⁵ bidrog tillsammans med 0,49 procent av BNI under 2021, jämfört med 0,5 procent 2020.¹⁶

Demokrati och mänskliga rättigheter backar globalt

Covid-19 pandemin har bidragit till att stoppa eller till och med trycka tillbaka tidigare globala framsteg inom demokrati och mänskliga rättigheter, vilket har försämrat länders möjligheter att förverkliga Agenda 2030. Den negativa utvecklingen ser ut att fortsätta framöver med en global demokratisk tillbakagång. Enligt V-Dem Institutet i Göteborg låg den så kallade demokratinivån som den genomsnittlige globala medborgaren åtnjöt 2021 på 1989 års nivåer. De senaste decenniernas demokratiska framsteg

---

¹¹ <https://www.wfp.org/emergencies/global-food-crisis> (hämtat 2022-10-11).

¹² <https://gho.unocha.org/> (GHO 2022).

¹³ <https://www.alnap.org/news/the-state-of-the-humanitarian-system-2022-edition-key-facts-and-figures> (hämtat 2022-11-14).

¹⁴ <https://reliefweb.int/disaster/fl-2022-000254-pak>

¹⁵ Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) är en internationell organisation som arbetar med globala ekonomiska och sociala frågor. OECD:s kommitté för bistånd är DAC.

¹⁶ <https://www.oecd.org/dac/covid-19-assistance-to-developing-countries-lifts-foreign-aid-in-2021-oecd.htm> (hämtat 2022-09-14). <https://concord.se/ny-bistandsstatistik-fran-oecd-sverige-i-topp-tre-men-riskerar-nu-att-bli-bast-pa-att-urholka-bistandet> (hämtat 2022-09-14).

har således raderats och endast 13 procent av världens befolkning anses leva i en liberal demokrati.¹⁷ Auktoritära styren är på frammarsch vilket bidrar till att urholka grundläggande medborgerliga rättigheter, jämställdhet, rättsstatens principer samt det demokratiska utrymmet för ett fritt och oberoende civilsamhälle. Civilsamhällesorganisationer möter krav på censurering, trakasserier och hot om våld. Enligt Front Line Defenders dödades 358 människorättsförsvarare i 35 länder under 2021, varav 39 procent av morden skedde i Colombia. Mest utsatta var de människorättsförsvarare som arbetade med klimatfrågor, markrättigheter, urfolksfrågor,¹⁸ yttrandefrihet, samt med kvinnors och hbtq-personers rättigheter.¹⁹

Motståndet mot jämställdhet, kvinnors, flickors och hbtq-personers rättigheter samt sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) drivs av bland annat trosbaserade och högerkonservativa aktörer.²⁰ Detta motstånd är del av en global trend där mänskliga rättigheter, internationellt samarbete och multilateralism ifrågasätts. Religions- och övertygelsefrihet sätts ibland i direkt motsats till mänskliga rättigheter, vilket bidrar till ökad polarisering. Mot bakgrund av detta är det därför viktigt att engagera religiösa aktörer i jämställdhetsarbetet.²¹ Som en konsekvens av pandemin har kvinnors och flickors ekonomiska och sociala utsatthet ökat. Särskilt utsatta är de kvinnor och flickor som redan befinner sig i sårbara situationer. Genusbaserat våld, tvångs- och barnäktenskap och tonårsgraviditeter ökade under pandemin.²² Enligt FN riskerar elva miljoner flickor att inte återvända till skolan efter de skolnedstängningar som gjordes. Pandemin bidrog även till att tillgången till SRHR minskade, vilket i sin tur bidrog till att antalet missfall och mödradödlighet ökade. FN har gjort beräkningar i 115 låg- och medelinkomstländer som visar att när kvinnor inte hade tillgång till familjeplanering under i genomsnitt 3,6 månader så resulterade det i sju miljoner oönskade graviditeter.²³ Tillämpningen av genusintegrerade sociala trygghetssystem; det sociala skyddsnät som innefattar skolgång, bidrag och sjukvård har ökat i flera länder under arbetet med att ”bygga tillbaka bättre” efter pandemin. Trots detta saknar många människor fortfarande grundskydd.

Den nationella kontexten

En ny säkerhetspolitisk era

Den 16 maj 2022 fattade regeringen, med brett stöd i riksdagen, beslut om att ansöka om medlemskap i Nato. Två dagar senare, den 18 maj, lämnade Sverige in en ansökan om att få gå med i Nato. Men samarbetet med den västliga försvarsalliansen är betydligt äldre än så. Redan 1994 gick Sverige med i Partnerskap för fred och har varit med i olika övningar inom Nato. Medlemsansökan, vilken lämnades in tillsammans med den finska, är ett direkt resultat av det dramatiskt förändrade och försämrade säkerhetsläget såväl i Europa som globalt. Då detta skrivs har inte Sveriges ansökning ännu godkänts, på grund av motstånd från Natomedlemmarna Turkiet och Ungern.

¹⁷ https://v-dem.net/media/publications/dr_2022.pdf (hämtat 2022-09-19).

¹⁸ https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/hrd_memorial_2021_report_final.pdf (hämtat 22-09-19).

¹⁹ <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/global-analysis-2021-0> (hämtat 2022-09-19).

²⁰ <https://docslib.org/doc/2417415/power-over-rights> (hämtat 2022-09-21).

²¹ <https://jliflc.com/resources/religion-and-gender-in-donor-policies-and-practice/> (hämtat 2022-09-21).

²² https://www.svenskakyrkan.se/filer/578537/SK22038_ACT_policybrief_digital.pdf (hämtat 2022-09-21).

²³ <https://www.weforum.org/agenda/2021/09/lessons-must-be-learned-from-covid-19-s-impact-on-women-s-health-and-rights/> (hämtat 2022-09-21).

EU har under det senaste året hanterat omfattande kriser: pandemin, Rysslands invasion av Ukraina och den påföljande energikrisen.²⁴ I början av pandemin framträdde ett delvis splittrat EU men under det senaste året har unionen stått enad i en rad frågor,²⁵ såsom den gemensamma EU-upphandlingen av vaccin mot covid-19, olika former av stöd till Ukraina²⁶ och EU:s olika sanktionspaket mot Ryssland.²⁷

Den 3 mars 2022 kom EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor överens om att aktivera det så kallade massflyktsdirektivet till följd av Rysslands invasion av Ukraina. Det är första gången som detta direktiv aktiverats sedan det infördes 2001. Massflyktsdirektivet innebär bland annat att flyktingar från Ukraina ges ett tillfälligt skydd i minst ett år och med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Sverige har tagit emot ungefär 1 procent, ungefär 45 000 människor, av dem som flytt från Ukraina och sökt skydd i EU/EES.²⁸ Därmed är Sverige inget av de större mottagarländerna för människor på flykt från Ukraina. Mot bakgrund av det fortsatta kriget så tyder allt på att massflyktsdirektivet kommer att förlängas.

I februari i år ansökte Ukraina om medlemskap i EU och den 23 juni beviljade Europeiska rådet Ukraina status som kandidatland.²⁹ En månad efter Rysslands fullskaliga invasion antog Europeiska rådet en uppdaterad strategisk ”Kompass för ett tryggare Europa och ett starkare EU-försvaret”, ”en handlingsplan för en starkare europeisk säkerhets- och försvarspolitik senast år 2030”.³⁰ Dessa steg till trots är det nationella självstyret för EU:s medlemsländer fortsatt starkt på det försvars- och säkerhetspolitiska området.

Under våren 2023 är Sverige ordförandeland i EU. Ordförandeskapet innebär att Sverige under sex månader planerar och leder arbetet i ministerrådet samt företräder rådet i förbindelserna med övriga EU-institutioner. Att skapa säkerhet för EU:s medborgare och stärka EU:s roll i världen är ett av fem prioriterade områden för det svenska EU-ordförandeskapet. Under det svenska EU-ordförandeskapet väntar även förhandlingar om exempelvis EU:s klimatpaket ”Fit for 55”,³¹ ett lagstiftningspaket som är en del av EU:s så kallade ”gröna giv” vars målsättning är att EU ska uppnå klimatneutralitet senast 2050.

Civilt försvar

Arbetet med att återuppbygga det svenska totalförsvaret, inklusive det civila försvaret, har fortsatt under året. Myndigheten för psykologiskt försvar har inrättats, med uppgift att värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen genom att identifiera, analysera och bemöta otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information som riktas mot Sverige eller svenska intressen. Mer offentliga

²⁴ <https://www.europaportalen.se/2022/09/sa-vill-eu-kommissionen-losa-energi-krisen> (hämtat 2022-09-07).

²⁵ <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/global-europe-brief-has-the-eu-reached-peak-unity-on-sanctions/> (hämtat 2022-09-07).

²⁶ https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine_en (hämtat 2022-04-05).

²⁷ https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_en

²⁸ Migrationsverket, Verksamhets- och utgiftsprognos juli 2022, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag/Styrning-och-uppfoljning/Prognoser-och-remisser.html> (hämtat 2022-09-14). Migrationsverket, Inkomna ansökningar om asyl och skydd enligt massflyktsdirektivet (SIM-BAs datalager, uppdaterad 2022-09-01), <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Sokande-fran-Ukraina.html> (hämtat 2022-09-14).

²⁹ Ukraina - Consilium (europa.eu) (hämtat 2022-06-19).

³⁰ <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/03/21/a-strategic-compass-for-a-stronger-eu-security-and-defence-in-the-next-decade/> (hämtat 2022-03-21).

³¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/> (hämtat 2022-09-12).

medel har avsatts till att stärka det civila försvaret och krisberedskapen än tidigare, sammanlagt 800 miljoner kronor för att bland annat stärka allmänhetens förmåga att stå emot desinformation, transportinfrastrukturen och dricksvattenförsörjningen.

En större myndighetsreform för en ny struktur för det civila försvaret trädde i kraft 1 oktober 2022. Den nya strukturen innebär att 60 beredskapsmyndigheter utses, att samhället delas in i 10 beredskapssektorer med en sektorsansvarig myndighet per sektor och i sex geografiska civilområden som får varsin civilområdesansvarig länsstyrelse. Det skapas därtill ett näringslivsråd för totalförsvaret och krisberedskap som ska fungera som ett rådgivande forum på strategisk nivå där staten och näringslivet kan utbyta information om frågor som är viktiga för totalförsvaret och krisberedskapen. Vi kan förutse fortsatt starkt fokus på att skapa ett starkare civilt försvar och att den förstärkta infrastrukturen kring det civila försvaret successivt ger avtryck i arbetet.

Det finns brister i den systematiska samverkan med civilsamhällets organisationer, vilket riskerar att göra den svenska motståndskraften lägre än den annars skulle kunna vara. Det svenska civilsamhället är visserligen i ett internationellt perspektiv väl organiserat och har hög grundkapacitet, men detta är en styrka som i nuläget riskerar att inte fullt ut tas tillvara. Frågan om civilsamhällets roll och forum för samordning av civilsamhällets insatser förutspås bli mer brännande när arbetet växer.

Med pandemin bakom oss har vårt beteende när det gäller att använda datorer och mobiltelefoner förändrats dramatiskt. Med möjligheterna att arbeta digitalt har även riskerna som detta innebär både ökat och förändrats. Några av de trender vi kan se idag, är en fortsättning på vad vi kunde se för flera år sedan. Men det finns även en förändring i hotbilden som man behöver vara vaksam på. När det gäller trenden avseende utpressningsattacker har ENISA, som är en organisation inom EU som arbetar med cybersäkerhet, sett indikationer på att denna risk har ökat. Ett exempel på detta är enskilda mätningar som visar på 2 252 attacker under hela 2021 och för januari till juni 2022 har man redan nått 1 858 attacker.³² Det är för tidigt att säga i vilken utsträckning attacker, som en följd av kriget i Ukraina, har påverkat verksamheter i Sverige. Vad man kan se är ett skifte i hotbilden från att vinna något ekonomisk på attackerna till att störa verksamheter.³³

Mild recession i antågande

Osäkerheten i de ekonomiska prognoserna är fortfarande stor. Prognosriskerna beror på flera svåranalyserade faktorer så som kriget i Ukraina och utvecklingen av energipriserna. För svensk del tillkommer en ovisst lönerörelse, samt i vilken omfattning bostadsbyggandet kommer att falla tillbaka under 2023.

Under 2022 fick de europeiska hushållen acceptera både sjunkande reallöner och fallande tillgångsvärden. Men samtidigt har hårda data visat att tillväxt och arbetsmarknad överraskat positivt och när fjolåret summerades hade den väntade inbromsningen inte infunnit sig. En hög inflation och stigande räntor tar dock till slut ut sin rätt och recessionen infinner sig nu i stället under 2023. Det faktum att inflationen nu hunnit vända neråt och att läget för Europas energiförsörjning förbättrats markant bidrar dock till att den blir mildare än befarat. De globala nedåtriskerna är främst koppade till att räntekänsligheten underskattas. Tillväxten i de utvecklade ekonomierna (OECD-länderna) väntas stanna vid 0,7 procent, vilket är en liten nedjustering jämfört med prognosen i augusti.³⁴ Även svensk ekonomi har under hösten 2022 uppvisat en

³² <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-for-ransomware-attacks>

³³ <https://www.almega.se/2022/06/rapport-vart-femte-tjansteforet-ag-drabbat-av-cyberattacker/>

³⁴ SEB, Nordic Outlook, januari 2023: 1797786.pdf (cision.com)

motståndskraft som överraskat, vilket innebär att BNP-fallet som enligt tidigare prognoser skulle ha skett mot slutet av 2022 nu har senarelagts till inledningen av 2023. Viktiga drivkrafter för den fallande tillväxten i Sverige är sjunkande realinkomster hos hushållen och ett tydligt minskat bostadsbyggande. Den svenska BNP-tillväxten väntas nu bli negativ för 2023, som blir ett utmanande år för både hushåll och företag innan läget förväntas ljusna gradvis under 2024. Riksbanken har, trots kommande nedgång i konjunkturen, ökat takten i inflationsbekämpningen och fortsatte på den inslagna vägen med att höja styrräntan till 3,00 procent vid det senaste räntemötet i februari. Den svenska centralbanken aviserade då samtidigt att styrräntan troligen höjs ytterligare under våren 2023.

Delar av arbetsmarknaden har gjort en stark återhämtning efter pandemin, där minskningen av arbetslöshet varit som tydligast bland unga.³⁵ Anställningsplanerna enligt Konjunkturbarometern minskade dock under hösten 2022 inom samtliga branscher och var negativa inom handeln. Men trots en svag avslutning på fjolåret så ökade ändå sysselsättningen med närmare tre procent sett på helåret, vilket var den hittills högsta noteringen enligt arbetskraftsundersökningarna. Innevarande år väntas en svag BNP-utveckling med viss eftersläpning leda till en minskad efterfrågan på arbetskraft inom näringslivet, där det inte minst är inbromsning av produktionen inom byggbranschen och handeln som försvagar sysselsättningen. Långtidsarbetslösheten för utrikes födda kvinnor, människor med funktionsvariationer eller som saknar gymnasieutbildning är fortsatt hög. Gruppen långtidsarbetslösa befinner sig allt längre från arbetsmarknaden, där antalet personer som varit utan arbete i över två år har ökat med 20 000 sedan 2019.³⁶ Enligt Sveriges Stadsmissioner levde 6,9 procent av Sveriges befolkning i ekonomisk utsatthet år 2020. Snabba prisökningar på baslivsmedel som mjölk, bröd, ägg, smör och spannmål drabbar människor som redan lever i stor utsatthet extra hårt.³⁷

Våld i olika former utgör hot mot demokrati och trygghet

Den svenska demokratin står stark, enligt bland annat den omfattande internationella demokratistudien V-dem. Men vi har också sett tendenser under senare år som understryker vikten av att försvara vår demokrati. Det finns skäl att se med oro på hur både hot, hat och trakasserier har ökat i omfattning och hotar demokratins funktionsätt. Detta drabbar vissa grupper, som kvinnor och personer med utländsk bakgrund, mer än andra, och kan leda till att vissa intressen och perspektiv går förlorade i samhällsdebatten. Desinformation och propaganda, som ofta sprids i splittrande syfte, även av främmande makt, kan leda till att det demokratiska samtalet undermineras.³⁸

Almedalsveckan, som är en manifestation för det öppna demokratiska samtalet med en blandning av partiledartal och ett mycket stort utbud av seminarier öppna för allmänheten drabbades sommaren 2022 av en tragedi. Den 6 juli attackerades läkaren och Sveriges Kommuner och Regioners psykiatrisamordnare Ing-Marie Wieselgren i centrala Visby. Hon avled samma dag och en 32-årig man greps direkt efter våldsdådet. Även om det inte är sannolikt att mordet vittnar om en allmänt större hotbild mot

³⁵ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetsloshet-i-sverige/> (hämtat 2022-09-21).

³⁶ <https://skr.se/skr/tjanster/pressrum/vdskronika/vdskronika/langtidsarbetsloshetenloserintesisjalv.63956.html> (hämtat 2022-09-21).

³⁷ Fattighetsrapporten_2022_webb.pdf (sverigesstadsmissioner.se) (hämtat 2023-01-03).

³⁸ SOU 2020:56, s. 164–167 <https://www.regeringen.se/4a8282/contentassets/ffa5b8002c4c4913b063bc5862d6fb48/det-demokratiska-samtalet-i-en-digital-tid---sa-starker-vi-motstandskraften-mot-desinformation-propaganda-och-nathat-sou-202056.pdf>

deltagare i Almedalsveckan kom händelsen att blyxtbelysa det öppna samhällets sårbarhet och skyddsbehov.

Sverige sticker ut i Europa vad gäller skjutvapenvåld.³⁹ Den negativa utvecklingen har pågått i över tio år och visar på en stadig uppgång. Den 7 oktober 2022 uppgick antalet mördade i dödsskjutningar till 51 jämfört med 45 dödsfall, totalt sett, året innan. 15 procent av de 8 200 personer som polisen har pekat ut som nätverkskriminella är under 18 år. Effekten av högre straff och repressiva åtgärder är tvivelaktig. Forskning visar i stället att det behövs fler tidiga och förebyggande insatser.⁴⁰

Varje år polisanmäls omkring 30 000 fall av misshandel mot kvinnor. I knappt hälften av dessa fall har offer och förövare en nära relation. Mörkertalet är dock stort, Brottsförebyggande rådet uppskattar att omkring 80 procent av våldet mot kvinnor i nära relationer aldrig polisanmäls. Varje år mördas omkring 17 kvinnor av en man de har eller har haft en kärleksrelation med.⁴¹

Enligt SOM-institutets mätningar är lag och ordning en högt prioriterad fråga hos medborgarna. 2015 rankade 5 procent av medborgarna kriminalitet som det allvarligaste samhällsproblemet. 2021 hade denna andel stigit till 41 procent trots att våldsbrotten i stort har minskat över tid.⁴²

Demografiska förändringar: utmaningar och möjligheter

Antalet flyktingar i världen överstiger 100 miljoner.⁴³ Till Sverige kommer det största antalet från Afghanistan, Syrien och Irak. Många flyktingar klassas som irreguljära migranter, ”papperslösa”, och har ännu inte sökt asyl eller saknar av annan anledning rättslig status i ett transit- eller värdland. Denna grupp saknar arbetstillstånd och därför möjlighet att på laglig väg försörja sig.⁴⁴

Kategorin ”utrikes födda” är för diversifierad för att vara analytiskt användbar för en beskrivning av invandringens mångfacetterade påverkan på det svenska samhället generellt. Den svenska demokratin är en produkt av sekelgamla flöden av människor, råvaror och idéer och ett oräkneligt antal personer med invandrarbakgrund har genom historien berikat och format svensk ekonomi och kulturliv. Den stora invandringen till Sverige har gjort att befolkningens åldersstruktur är mer gynnsam i Sverige än i till exempel Danmark och Finland. Detta har gagnat Sveriges ekonomi och kultur som helhet.⁴⁵ Men bilden är inte entydig. Bland inskrivna som öppet arbetslösa på Arbetsförmedlingen har andelen utomeuropeiskt födda ökat från drygt 10 procent i början av 2000-talet till nästan 50 procent under 2022⁴⁶ och forskning visar att segregation

³⁹ BRÅ: *Dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder (2021:8)*: <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2021-05-26-dodligt-skjutvapenvald-i-sverige-och-andra-europeiska-lander.html> (hämtat 2022-11-16).

⁴⁰ Anna-Karin Ivert, biträdande professor vid Institutionen för kriminologi på Malmö Universitet, uttalande i Bris rapport 2022:22: <https://www.bris.se/om-bris/publikationer/rapporter/> (hämtat 2022-11-16).

⁴¹ BRÅ. *Dödligt våld i Sverige 1990-2017, Omfattning, utveckling och karaktär* Dödligt våld i Sverige 1990–2017 (bra.se) (hämtat 2023-02-03).

⁴² Skjutningar ökar – men det gör inte våldsbrotten - forskning.se; <https://www.forskning.se/2022/04/19/skjutningar-okar-valdsbrott-minskar/#> (hämtat 2023-11-16). Se också BRÅ Nationella trygghetsundersökningen 2022, Om utsatthet, otrygghet och förtroende Nationella trygghetsundersökningen 2022 (bra.se) (hämtat 2023-02-01).

⁴³ <https://news.un.org/en/story/2022/11/1131172> (hämtat 2023-01-16).

⁴⁴ <https://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/papperslosa/> (hämtat 2023-01-16).

⁴⁵ <https://www.iffs.se/nyheter/positiva-ekonomiska-effekter-av-invandringen-men-okade-skillnader/> (hämtat 2023-01-18).

⁴⁶ <https://www.ekonomifakta.se/fakta/arbetsmarknad/integration/arbetsloshet-utrikes-fodda/> (hämtat 2023-01-18).

har ökat från 1990-talet och framåt.⁴⁷ Detta är ett hot mot social sammanhållning och därför också ett säkerhetsproblem. Men segregationen handlar inte bara om växande socioekonomiska klyftor mellan personer med olika etnisk och kulturell bakgrund utan också om ett vidgande gap mellan land och stad och mellan generationer.

Integration är en ödesfråga som kräver kraftfulla åtgärder för att minska ekonomiska, sociala, regionala och kulturella klyftor.

Trender i Svenska kyrkan

Medlemsutveckling och verksamhet i pandemins kölvatten

Vid årsskiftet 2022/2023 hade Svenska kyrkan 5,6 miljoner medlemmar, vilket motsvarar runt 53 procent av Sveriges befolkning. Detta är en minskning gentemot 2021 med 1,1 procentenheter. Trots detta är Svenska kyrkan fortfarande Sveriges största civilsamhällesorganisation och många människor, medlemmar såväl som icke medlemmar, kommer på olika sätt i kontakt med Svenska kyrkan. I den enkätundersökning som den nationella nivån varje år skickar till Sveriges befolkning uppgav 78 procent 2022 att de haft kontakt med Svenska kyrkan under de senaste tolv månaderna. Den vanligaste formen av kontakt var besök av kyrkogård följt av besök i samband med dop, vigsel, konfirmation eller begravning.

År 2022 genomförde Svenska kyrkan 63 000 huvudgudstjänster och 124 000 andra gudstjänster. Det är en ökning i jämförelse med 2021 då det genomfördes 59 000 huvudgudstjänster och 112 000 andra gudstjänster. Under 2022 var det i genomsnitt 36 personer som besökte en huvudgudstjänst och 26 personer för andra gudstjänster jämfört med 28 respektive 26 personer år 2021.

År 2022 föddes det 104 000 barn varav 37 procent döptes i Svenska kyrkan. Det är en ökning jämfört med 2021 då 35 procent av alla nyfödda barn döptes. 2022 skedde 66 procent av landets begravningar i Svenska kyrkans ordning, vilket är aningen mindre än 2021 då motsvarande siffra var 67 procent. Antalet vigslar enligt Svenska kyrkans ordning var 14 000 under 2022, vilket är en ökning jämfört med 2021 då antalet var 9 000. Andelen konfirmerade av alla 15-åringar låg 2022 på 18 procent och 33 procent av de tillhöriga 15-åringarna, vilket är en liten minskning jämfört med 2021.

Faktorer som påverkar Svenska kyrkans ekonomi

Cirka 60 procent av Svenska kyrkans intäkter utgörs av kyrkoavgiften, samtidigt som personalkostnaderna har motsvarande andel på kostnadssidan. Kyrkoavgiften påverkas av antalet medlemmar och den beskattningsbara inkomsten. Den beskattningsbara inkomsten har ökat de senaste åren vilket gör att intäkten från kyrkoavgiften ökar något 2023 och 2024 för att sedan plana ut. Den långsiktiga utvecklingen för kyrkoavgiften är att den kommer att minska, samtidigt som kostnaderna ökar. Med anledning av den höga inflationen 2022 och förväntad inflation 2023 blir de ekonomiska utmaningarna större även på kort sikt.

Under 2023 väntas den svenska sysselsättningstillväxten växla ned kraftigt, vilket hänger samman med ett försämrat konjunkturläge där det särskilt är produktionen inom detaljhandeln och byggbranschen som försvagar sysselsättningen med svag tillväxt i både inhemsk och internationell efterfrågan.

---

⁴⁷ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/asylsokande-i-sverige/#:~:text=D%C3%A5%20s%C3%B6kte%20drygt%2036%20000,900%20fler%20%C3%A4n%20under%202020.> (hämtat 2022-01-16).

Löneökningstakten i samhället påverkar både storleken på intäkten från kyrkoavgiften och storleken på Svenska kyrkans egna personalkostnader. Löneutvecklingen dämpades under 2022 till följd av profilen på avtalen, men samtidigt blir löneökningarna utöver centrala avtal högre mot bakgrund av en starkare arbetsmarknad. Under 2023 ska drygt 500 av totalt 700 avtal omförhandlas, där parternas inflationsförväntningar på två års sikt är högre än tidigare år. Det bidrar till att löneökningarna i ekonomin som helhet stiger under 2023. Inflationen kommer dock att stiga mer än de nominella lönerna, vilket innebär att reallönerna faller under första halvåret 2023.

Intäkterna för Svenska kyrkan påverkas också av utvecklingen på de finansiella marknaderna. År 2022 präglades av breda nedgångar inom samtliga tillgångsslag och osäkerheten blev större än vanligt. Kortsiktigt är det omöjligt att prognostisera utvecklingen, men med Svenska kyrkans långsiktiga perspektiv kan placeringarna gå ner under en period utan att drastiska åtgärder behöver vidtas. Kortsiktigt påverkar svängningarna resultatet som kan variera kraftigt både upp och ner.

Den redan pågående politiska debatten om nedskärningar i bistånd och om långsiktigt stöd bör omfördelas till humanitära insatser fick ny fart under 2022. Act Svenska kyrkan har tillsammans med fler andra civilsamhällesorganisationer motsatt sig den förenklade bilden av bistånd där man ställer det humanitära mot utvecklingsinsatser.

Juridik och rättsskydd

Det samhällsviktiga uppdraget att utföra begravningsverksamhet ska fullgöras även i händelse av kris och krig. Församlingar och pastorat som är huvudmän för begravningsverksamheten förväntas vidta beredskapsförberedelser för höjd beredskap i enlighet med begravningslagen samt hålla beredskap för händelser i omvärlden som påverkar och förändrar möjligheterna att ombesörja verksamheten. Pandemin har medfört en delvis ändrad begravningssed. Det har blivit allt vanligare att hålla begravningsgudstjänst eller motsvarande ceremoni i annan ordning, med urna och efterföljande gravsättning. Av detta följer krav på ökad tillgänglighet till begravningsverksamheten. Pandemin har dessutom medfört att huvudmännen behövt se över tillgången till bland annat lokaler för kylförvaring samt tillgång till gravplatsmark för gravsättning. Arbetet med att säkerställa tillgång till lämpliga lokaler och gravplatsmark måste fortgå.

Invasionen av Ukraina har inneburit fokus på de lagreglerade beredskapsförberedelser i begravningsverksamheten, vilka specificeras i 8 kap. 3 § begravningslagen, som huvudmännen är skyldiga att vidta för verksamhet under höjd beredskap samt krisberedskap i övrigt. Försvarsmakten har uppmärksammat Svenska kyrkan på att gravplatsmark, som enligt tidigare gällande regelverk hållits i reserv för gravsättning, inte bör avyttras utan i stället behållas för framtiden om det är möjligt. Enligt uppgift är det problematiskt att förvärva mark för ändamålet, antingen beroende på faktisk tillgång eller på alltför omfattande beräknade kostnader för förvärvet.

Klimatförändringarna, med exempelvis risk för översvämning och jordskred, har medfört att kostnaderna för säkring av begravningsplatserna har ökat. Även krematorierna måste ställa om till fossilfria drivmedel. Kammarkollegiet har underrättats om att detta sannolikt kommer att påverka kostnaderna för begravningsverksamheten under lång tid framöver. Förväntad brist på tillgång till el och energikällor innebär att församlingar och pastorat bör utveckla en beredskap för att bedriva verksamheten med ändrade förutsättningar. En utmaning är att säkra tillgång till bland annat personal och maskiner.

Kulturarvsvård – ökade krav men begränsade resurser

Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar ska vidta de beredskapsförberedelser som under höjd beredskap behövs för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena (KML 4 kap. Kyrkliga kulturminnen 15 a §). Svenska kyrkan ska således planera sin verksamhet så att man vid höjd beredskap kan ta det ansvar för de kyrkliga kulturminnena som man enligt kulturmiljölagen har även i fredstid. I händelse av krig i Sverige gäller även lagen (1992:1402) om undanförsel och förstöring och förordningen (1993:243) om undanförsel och förstöring. Statliga museer samt arkiv och bibliotek ska inom sitt ansvarsområde planera hur kulturhistoriska föremål ska föras undan. Dessa kulturarvsinstitutioner behöver till exempel planera evakueringsvägar, depåer dit man kan föra undan värdefullt kulturarv, tillgång till personal med mera. Arbetet ska ske i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Motsvarande planläggning av undanförsel ansvarar Länsstyrelsen för i det egna länet. Länsstyrelsen ska då samråda med Försvarmakten.

MSB startade under våren 2022 en kampanj för att tydliggöra fastighetsägarnas ansvar för skyddsrum.⁴⁸ De kontroller som MSB gör visar att skicket varierar, trots att underhållsåtgärderna inte är betungande. I fredstid får skyddsrummen användas som vanliga lokaler, men ska kunna tas i drift som skyddsrum inom 48 timmar. Det är alltid fastighetsägaren som ansvarar för att underhålla skyddsrummet och det kan bli dyrt att inte ha koll på läget vid en skyddsrumskontroll av ansvarig myndighet. När Ryssland invaderade Ukraina ökade trycket på MSB, inte minst när det gäller antalet samtal från Sveriges fastighetsägare, som förvaltar en stor del av landets skyddsrum. MSB uppskattar att tillsynen av skyddsrum har ökat med 500 procent under 2022, jämfört med förra året. En starkt bidragande orsak är ett ökat engagemang från landets fastighetsägare. Även Svenska kyrkans församlingar ansvarar för skyddsrum, men också kyrkorummet och kulturarvet har en roll att bära i kris och krig. Under attackerna av Charkiv i Ukraina användes till exempel stadens katedral som tillflykt för både troende och icke troende, och ”Varje kyrka är ett skyddsrum. Bokstavligt för människorna i Charkiv. Bildligt för oss andra.”⁴⁹

Vid vårens flyktingström från Ukraina aktiverade EU massflyktsdirektivet. Den svenska regeringen snabbtredde och beslutade om en ny lag som trädde i kraft den 1 juli 2022 där ansvaret för anskaffning och drift av flyktingboenden fördelades på kommunerna, på bekostnad av Migrationsverket. Det fanns ett stort intresse bland fastighetsägare att bistå Migrationsverket och kommunerna med boenden, också bland församlingarna.⁵⁰ Men i början av året stängdes härbärgen i S:t Clara kyrka i Stockholm. Det avgörande skälet var att försäkringsbolaget, Kyrkans försäkring AB, inte tillåter övernattnings i de kyrkobyggnader som de försäkrar på grund av den ökade skaderisken för kulturarvet. Sådan aktivitet kan försäkras men det skulle bli dyrare och rekommendationen är att hitta andra lokaler för den typen av verksamhet. Det aktualiserade vad som gäller för de församlingar som vill öppna ett härbärke, eller ett flyktingboende, i sina lokaler även om det inte är i en kyrka. För att natthärbärke/boende ska tillåtas gäller bland annat att försäkringsbolaget måste informeras och samtliga myndighetskrav ska vara uppfyllda. Boendet måste vara bemannat dygnet runt av vaken personal, räddningstjänsten ska informeras om att det finns människor i en byggnad som normalt är stängd nattetid och brandskyddet måste vara anpassat för boende.⁵¹

⁴⁸ Kampanj ska tydliggöra fastighetsägarnas ansvar för skyddsrum

⁴⁹ Varje kyrka är ett skyddsrum | GP

⁵⁰ Migrationsverket: Stort intresse hos fastighetsägare.

⁵¹ Nej till härbärgen i gamla kyrkor - för kulturarvets skull.

Två pågående processer kan ha betydelse för frågan om lagskyddet för det kyrkliga kulturarvet, dels bedriver Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna ett arbete med att minska landets utpekade riksintressen, dels pågår utmärkning av särskilt värdefullt kulturarv med Blue Shield. En ändring av lagen skulle kunna möjliggöra ändringar i lägre prioriterade kyrkobyggnader, så att församlingarna ska kunna fortsätta använda dem i sin verksamhet.

Möjligheter och utmaningar i det nya kommunikationslandskapet

Kommunikationslandskapet står mitt i ett paradigmskifte. PostNord har under en längre tid arbetat med effektivisering till följd av minskade brevvolymer samtidigt som Kivra och andra aktörer såsom banker driver på digital kommunikation och digitala brevlådor för viktig post. Direktreklam är i dag olönsamt. Det har gett till följd att post delas ut varannan dag och en omställning sker mot postboxar. På förslag ligger nu att nästa år helt ersätta brevinkast med postboxar och att minimikravet ska vara att boxen ligger inom en radie på 200 meter från ditt hushåll.⁵² För unga spär detta på bilden av att det bara är reklam som ligger i din postbox, medan det som är viktigt kommer digitalt.

De sociala medierna är ett billigt och effektivt sätt att påverka inställningen till politiska frågor. Att via data fånga in och styra allmänhetens känslor och upplevelser är idag lika strategiskt värdefullt som data om mer traditionella militära mål. Den digitala arenan är både ett hot och en möjlighet när det gäller frågor om demokrati och mänskliga rättigheter. Försvarsmakten, som enligt Kantar Sifos förtroendebarmeter ökat sitt förtroende enormt under den senaste femårsperioden, använder sig också av Tiktok för att nå den unga generationen. Svenska kyrkan på nationell nivå, däremot, har i dag ingen strukturerad närvaro på någon av de ungas plattformar.

---

⁵² Postbox: Remiss av förslag till föreskrifter och allmänna råd om postutdelning dnr 22-10152 | PTS

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid styrelsens sammanträde den 14 juni 2023.

Beslutande: Martin Modéus, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Daniel Tisell, Amanda Carlshamre, Jesper Eneroth, Marjut Ervasti, Nils Gårder, Lars Johnsson, Berth Löndahl, Olle Reichenberg, Elisabeth Rydström, Erik Sjöstrand och Anna Sundberg samt tjänstgörande ersättarna Sebastian Ekeroth Clausson och Sofija Lazic Pedersen.

Föredragande: generalsekreterare Helén Ottosson Lovén, utvecklingschef Erika Brundin, ekonomi- och finanschef Gustaf af Ugglas och utvecklingssekreterare Marie Nordström.

Kyrkostyrelsen beslutade i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2023:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2024–2026.

Särskilt yttrande av Anna Sundberg

Kyrka ska vara kyrka. Vi företräder en stor grupp som menar detta. Idag har kyrkan kommit att få ett väldigt kostsamt engagemang för klimatet så pass att människor upplever att kyrkan tappat sitt fokus och huvudsyfte som kyrka. Vi ser medlemmar lämna Svenska kyrkan på grund av detta, vilket är en mycket tråkig utveckling.

Anspråken på att föra upp klimatfrågan på dagordningen kan tyckas hedersam, men bör överlåtas till politiken och övriga intresseföreningar. Att kyrkan ska avsätta 200 miljoner till "Färdplanen för klimatet" etapp 2 är inte ekonomiskt ansvarsfullt anser vi, de medlen skulle i stället avsättas till bland annat barn- och ungdomsverksamheter, där stora behov finns. Att ytterligare intensifiera arbetet med klimatfrågorna inom kyrkan och dess medlemmar leder inte människor till Jesus vilket är kyrkans primära uppgift.

Att Gud håller hela världen i sin hand är och förblir kyrkans starka budskap till människan.